

СЛУ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1830

Sluzbeni vesnik SR

Makedonije

2

91001 Skopje

lah 51

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издавање на српскохрватски, односно хрватскосрпски, словенски, македонски, албански и унгарски јазик. – Огласи според тарифата – Жиро сметка кај Службата на општественото книговодство 60802-603-21943

Петок, 22 јуни 1984

БЕЛГРАД

БРОЈ 32

ГОД. XL

Цена на овој број е 52 динари. – Претплата за 1984 година изнесува 1.425 динари. Рок за рекламации 15 дена. – Редакција: Улица Јована Ристика број 1. Пошт. факс 226. – Телефони: Централна 650-155; Уредништво 651-885; Служба за претплата 651-732; Телекс 11756

319.

Врз основа на член 68 од Законот за измени и дополненија на Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/84), Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ, на седницата од 11 април 1984 година, го утврди пречистениот текст на Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем.

Пречистениот текст на Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем ги опфаќа: Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем („Службен лист на СФРЈ“, бр. 2/77), Законот за измени и дополненија на Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем („Службен лист на СФРЈ“, бр. 59/81) и Законот за измени и дополненија на Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/84), во кои е означен денот на влегувањето во сила на тие закони.

АС бр. 162/13
11 април 1984 година
Белград

Претседател на Законодавно-правната комисија на Сојузниот Собор на Собранието на СФРЈ
д-р Борис Петковски, с. р.

ЗАКОН

ЗА ОСНОВИТЕ НА КРЕДИТНИОТ И БАНКАРСКИОТ СИСТЕМ

(Пречистен текст)

Дел први

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат основите на кредитниот и банкарскиот систем со кои се утврдуваат правата, обврските и одговорностите и меѓусебните односи на организациите на здружен труд, на самоуправните интересни заедници и на други општествени правни лица во поглед на здружувањето на труд и средства и остварувањето на заедничките интереси во обезбедувањето на парични средства за вршење, унапредување и проширување на нивната дејност, како и правата и обврските на граѓаните од парично-кредитните односи во рамките на кредитниот и банкарскиот систем.

Член 2

Со основите на кредитниот систем се уредуваат општите услови за здружување на труд и средства, за работење со парични депозити и со хартии од вредност, вршењето на кредитни и други банкарски работи, како и правата и обврските на учесниците во кредитниот систем.

Со основите на банкарскиот систем се уредуваат видовите на банкарски организации, општите услови за здружување на трудот и средствата на општествените правни лица во нив, правото на управување, обврските за одржување на ликвидноста и поднесување на ризиците во банкарските организации, планирањето и деловната политика, употребата и распоредувањето на приходите и формирањето и користењето на фондовите во банкарските организации, како и остварувањето на самоуправувањето на работниците во работните заедници на тие организации.

Член 3

Основните и други организации на здружен труд, работните заедници од чл. 379 и 403 на Законот за здружениот труд, самоуправните интересни заедници, интересните банки и други општествени правни лица, кои со средствата со кои работат можат да ги извршуваат обврските, односно да го поднесуваат ризикот предвиден со самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација, освен општествено-политичките заедници, можат да се здружуваат во банкарски организации како самоуправни финансиски организации.

Здружувањето во банкарска организација се врши врз основа на самоуправна спогодба за здружување во банкарска организација.

Учесници на самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација се членовите на банкарската организација и тие со здружување на труд и средства во банкарската организација ги остваруваат заедничките интереси во обезбедувањето на парични средства за вршење, проширување и унапредување на дејноста на организациите на здружен труд и на други самоуправни организации и заедници, како и други заеднички интереси.

Банкарски организации, во смисла на овој закон, се: интерните банки, основните банки и здружените банки, специјализираните финансиски организации и штедно-кредитните организации.

Банкарската организација врши дејност на целата територија на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Подрачјето на дејноста на банкарската организација не може да се ограничи со акти на општествено-политичките заедници.

Член 4

Средствата со кои работи банкарската организација, вклучувајќи ги нејзините фондови, се форма на здружување на труд и средства на основните и на други организации на здружен труд, на самоуправните интересни заедници, на работните заедници и на другите општествени правни лица од член 3 став 1 на овој закон, која се остварува врз основа на самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација.

Банкарската организација работи и со средствата што ги здружуваат општествени правни лица кои не се нејзини членови и граѓански правни лица, како и со средствата на депозитите и на штедните влогови на граѓаните.

Банкарската организација врши кредитни и парични работи помеѓу организациите на здружен труд, самоуправните интересни заедници, работните заедници и други.

те општествени правни лица од член 3 став 1 на овој закон и врши други депозитни, кредитни и други банкарски работи во земјата и во странство.

Член 5

Банкарската организација ја врши својата дејност врз основа на самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација, во согласност со мерките за остварување на целите и задачите на паричната, кредитната и девизната политика и во согласност со закон.

Член 6

Банкарската организација работи врз основа на своите среднорочни планови, годишните планови за остварување на среднорочниот план и преземените обврски и задачи за остварување на плановите на општествено-политичките заедници.

Плановите на банкарската организација се донесуваат врз основа на самоуправните спогодби за основите на тие планови, што ги склучуваат основните и други организации на здружен труд, самоуправните интересни заедници и други општествени правни лица што во неа здружуваат труд и средства, на начинот утврден со закон.

Член 7

Приходите што банкарската организација ќе ги оствари со своето работење ги распоредуваат помеѓу себе, по намиравањето на трошоците на работењето и издвојувањето на средства за работната заедница на банкарската организација во целост, како заеднички доход, членовите на банкарската организација што здружиле парични средства во банкарската организација и други општествени правни лица што ги користат средствата според придонесот што го дале за остварување на тој доход, во согласност со самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација, со нејзините самоуправни општи акти и со закон.

За средствата потребни за намиравање на трошоците на работењето и за издвојување за работната заедница на банкарската организација од став 1 на овој член, одлучуваат членовите на банкарската организација, во согласност со самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација, со нејзините други самоуправни општи акти и со закон.

Член 8

Со работите на банкарската организација управуваат нејзините членови.

Член на банкарската организација може да биде секоја основна и друга организација на здружен труд, самоуправна интересна заедница или друго општествено правно лице кое здружува труд и средства во банкарската организација или ги користи така здружените средства, а е учесник на самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација.

Определени права на управување со банкарската организација, во делот што се однесува на нејзиното работење со средствата на депозитите, имаат и општествените правни лица што не пристапиле кон самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација, а кои здружуваат парични средства во таа организација во согласност со самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација и со закон.

Правото на граѓаните врз основа на штедните влогови и депозитите да учествуваат во управувањето со работењето на банкарската организација, во делот што се однесува на нејзиното работење со тие средства, и, покрај договорените камати да стекнуваат и други определени погодности, се уредува со самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација врз основа на закон.

Член 9

Одредбите на Законот за здружениот труд сообразно се применуваат врз банкарските организации, ако со сојузен закон не е поинаку определено.

Дел втори

КРЕДИТЕН СИСТЕМ

I. КРЕДИТНИ И БАНКАРСКИ РАБОТИ

Член 10

Во кредитните и банкарските работи што се вршат во банкарската организација, во смисла на овој закон, спаѓаат особено следниве работи:

- 1) здружување на труд и средства за потребите за обновување и проширување на материјалната основа на трудот и за други потреби на здружениот труд;
- 2) здружување на парични средства на работните луѓе и на граѓаните за определени намени;
- 3) собирање на други слободни парични средства и штедни влогови на граѓаните;
- 4) земање на кредити во Југославија и во странство;
- 5) давање на кредити;
- 6) давање на гаранции и авали;
- 7) издавање на парични картички и работење со тие картички;
- 8) издавање и промет на хартии од вредност;
- 9) девизни и девизно-валутни работи;
- 10) определени работи на платниот промет, во согласност со сојузен закон;
- 11) банкарски работи од име и за сметка на правни лица и на граѓани, утврдени со овој закон;
- 12) банкарски работи од свое име, а за сметка на општествени правни лица, во согласност со сојузен закон.

Со кредитните и банкарските работи од став 1 на овој член можат да се занимаваат и сите основни и други организации на здружен труд, самоуправни интересни заедници и други општествени правни лица, за потребите на вршењето на нивната редовна дејност и во согласност со закон.

II. ЗДРУЖУВАЊЕ НА ТРУД И СРЕДСТВА ЗА ОПРЕДЕЛЕНИ НАМЕНИ

Член 11

Здружување на труд и средства за определени намени во рамките или со посредство на банкарска организација можат да вршат основните и други организации на здружен труд, самоуправните интересни заедници, банкарските организации и други општествени правни лица, а здружување на средства за определени намени - граѓански правни лица, работни луѓе и граѓани.

Здружувањето на труд и средства од став 1 на овој член се врши со склучување на самоуправна спогодба, односно на договор или врз основа на закон.

Општествено-политичката заедница може да учествува во здружувањето на средствата за определени намени од став 1 на овој член со склучување на договор со другите учесници во тоа здружување.

Член 12

Здружување на труд и средства за определени намени, во смисла на член 11 од овој закон, може да се врши особено:

- 1) за остварување на заеднички доход;
- 2) за меѓусебно кредитирање;
- 3) за регулирање на меѓусебните плаќања и на должнично-доверителските односи врз основа на купување и продажба на хартии од вредност и кредитирање врз основа на тие хартии;

- 4) за одржување на тековната ликвидност;
- 5) за финансирање на определени потреби на здружениот труд без обврски за плаќање на средствата.

Член 13

Со актот за здружување на труд и средства за инвестиции, во согласност со одредбите на сојузниот закон со кој се уредени проширената репродукција и минатиот труд, се утврдуваат односите на учесниците во здружувањето на средствата и на корисниците на тие средства, а особено:

- 1) намената на здружувањето;
- 2) износот на средствата што се здружуваат и рокот на кој се здружуваат средствата;
- 3) начинот на здружување на средствата;
- 4) условите и начинот на користење на здружените средства;
- 5) правата и обврските на корисниците на здружените средства;
- 6) основите, мерилата и начинот на учество во резултатите остварени со здружувањето на труд и средства;
- 7) начинот на поднесување на ризици;
- 8) начинот на управување со здружените средства;
- 9) условите и начинот на престанување на заснованите односи.

Составен дел на актите за здружување на труд и средства за намените од став 1 на овој член е финансискиот план, во кој се утврдуваат износите и изворите на средства, начинот и динамиката на обезбедување и на користење на средствата.

Актот за здружување на труд и средства за намените од став 1 на овој член и финансискиот план мораат да бидат усогласени со среднорочниот план на учесниците во здружувањето и со преземените обврски за извршување на плановите на општествено-политичките заедници.

Со самоуправната спогодба банкарската организација го утврдува поднесувањето на ризици за покривање на загубите по основ на инвестиции, ако врз основа на одлуките од своите членови учествувала во здружувањето на средствата на членовите на банкарската организација за овие намени.

Член 14

Со самоуправната спогодба за здружување на труд и средства за одржување на тековната ликвидност и други краткорочни намени се утврдуваат начинот на здружување, правата и обврските на учесниците во здружувањето на труд и средства, како и условите и начинот за престанување на заснованите односи.

Член 15

Банкарската организација учествува во здружувањето на труд и средства, во согласност со предметот на своето работење, и тоа со:

- 1) здружување на труд и средства за сметка на своите членови;
- 2) учествување во здружувањето на труд и средства за сметка на своите членови во рамките на друга банкарска организација;
- 3) вршење на подготовки за склучување и со учествување во склучувањето на самоуправните спогодби и на договорите за здружување на труд и средства од чл. 11 – 14 на овој закон;
- 4) вршење на подготовки и усвојување на финансискиот план за здружување и користење на средствата од член 13 ст. 2 и 3 на овој закон;
- 5) насочување на здружените средства за определена намена и со работење со нив, во согласност со самоуправната спогодба, односно со договорот и финансискиот план во делот што се однесува на нивното здружување и користење, односно во согласност со закон;
- 6) обезбедување на дополнителни парични средства со собирање на депозити, штедни влогови и сл.;

- 7) обезбедување на кредити од други домашни или странски банкарски и други финансиски организации;
- 8) издавање на хартии од вредност;
- 9) купување и продажба на хартии од вредност;
- 10) давање на кредити врз подлога на хартии од вредност;
- 11) давање на авал на хартии од вредност;
- 12) давање на гаранции;
- 13) вршење на други работи во врска со здружувањето на средства и со користењето на здружените средства.

Со учесниците во здружувањето на труд и средства банкарската организација склучува договор за оние работи од став 1 на овој член што ќе ги врши за нивна сметка. Во тој договор се утврдуваат меѓусебните права и обврски по тие работи.

Ако здружените средства им се ставаат на располагање на корисниците на тие средства преку банкарската организација со корисникот на здружените средства банкарската организација склучува договор за користење и за враќање на тие средства од свое име, а за сметка на учесниците во здружувањето на средствата.

III. ПАРИЧНИ ДЕПОЗИТИ

Член 16

Под парични депозити, во смисла на овој закон, се подразбираат парични средства што основните и други организации на здружен труд, други општествени правни лица, граѓански правни лица, работни луѓе, граѓани и странски физички и правни лица ги депонираат кај банкарската организација со уплата врз основа на самоуправна спогодба, договор или обврска за депонирање утврдена со закон.

Актот за депонирање од став 1 на овој член ги содржи поблиските услови за депонирање и за повлекување на средствата, како и условите за нивната употреба од страна на банкарската организација.

Член 17

Банкарската организација може да собира и да прима парични средства во депозит и ако депонентот на средствата, при склучувањето на договорот за депонирање, не ја определи намената за која можат да се користат средствата.

Член 18

Депонентот на средствата без определена намена може дополнително да ја определи намената на депонираните средства, под условите што се утврдени со договорот за депонирање.

Член 19

Паричните депозити можат да бидат по видување, орочени на неопределено време со отказан рок, орочени на определено време, со посебна намена и без намена.

Како депозити по видување се сметаат сите средства депонирани кај банкарската организација со кои депонентот може да располага без ограничување.

Како депозити орочени на неопределено време со отказан рок се сметаат средствата депонирани кај банкарската организација со кои депонентот може да располага по истекот на договорениот рок од денот кога депонентот по писмен пат ѝ го откажал на банкарската организација својот депозит.

Како депозити орочени на определено време се сметаат средствата депонирани кај банкарската организација со кои депонентот може да располага по истекот на времето што е договорено при депонирањето на средствата.

Како депозити со посебна намена се сметаат средствата депонирани кај банкарската организација кои можат да се користат само за намените и под условите што се утврдени во актот за депонирање.

Како депозити без намена се сметаат средствата депонирани кај банкарската организација за кои депонетот посебно не ја договорил нивната намена.

Член 20

Банкарската организација може да прима депозити во домашни и странски средства на плаќање во согласност со овој и со друг сојузен закон.

Член 21

Основните и други организации на здружен труд, самоуправните интересни заедници и други општествени правни лица се должни за средствата што се наоѓаат на сметките кај Службата на општественото книговодство да го определат видот на средствата и една или повеќе основни банки кај кои тие средства ќе се водат како депозит по видување и со односната основна банка да склучат договор за депозит.

Средства по видување од една сметка на корисник на општествени средства можат да се депонираат само кај една банка.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член, интерната банка може средствата што се наоѓаат на нејзината сметка кај Службата на општественото книговодство да ги депонира кај повеќе основни банки согласно со барањата на своите членови што ги пренеле средствата од сметката кај Службата на општественото книговодство на сметката на интерната банка заради намирање на обврските, односно заради здружување на средствата во интерната банка.

Интерната банка е должна на Службата на општественото книговодство да ѝ ги достави основите и мерилата за распоред на средствата од став 1 на овој член најдоцна шест месеци пред денот на применувањето на тој распоред.

Ако општествено правно лице, во смисла на став 1 од овој член, донесе одлука за промена на основната банка кај која тие средства ќе се водат како депозит по видување, должно е претходно да ги изврши обврските од договорот за депозит склучен со претходната основна банка.

Службата на општественото книговодство е должна да ги применува одредбите на договорот за депозит и редовно да ја известува основната банка за состојбата на средствата на сметките на нејзините депоненти од ст. 1 и 2 на овој член, во согласност со сојузен закон.

Одредбите на ст. 3 и 4 од овој член сообразно се применуваат и на работната организација ако работниците во сите или во одделни основни организации во составот на работната организација одлучиле преку жиро-сметката на работната организација да го остваруваат вкупниот приход на основната организација и да располагаат со средствата со кои управуваат.

Член 22

Штедните влогови можат да бидат во динари и во странска валута.

Штедни влогови во динари можат да собираат интерните и основните банки и штедно-кредитните организации, согласно со актот за нивното основање и со одредбите на законот.

Основните и други организации на здружен труд и другите можат да собираат штедни влогови од работниците во нив, како и од граѓаните, под услов да имаат посебно организирана служба за вршење на такви работи.

Основните и други организации на здружен труд, во смисла на став 3 од овој член, можат да собираат само штедни влогови со посебна намена која е во рамките на нивната дејност.

Штедни влогови можат да се собираат и преку други правни лица ако средствата на влоговите потекнуваат од

штедење организирано во тие организации (средства на каси за заемна помош, средства за заемна помош, ученичко штедење и сл.).

Штедни влогови во странска валута и депозити на девизни сметки на граѓаните и на странски физички лица можат да собираат банките, штедилниците односно Поштенската штедилница, во согласност со сојузен закон.

Организациите од став 6 на овој член можат да собираат штедни влогови во динари и од странски физички лица, во согласност со сојузен закон.

Член 23

Основните банки што се занимаваат со собирање штедни влогови и други средства на граѓаните се должни посебно да ги водат и искажуваат тие средства и кредитите дадени од тие средства.

Член 24

Одредбите на член 19 од овој закон се однесуваат и на штедните влогови и на депозитите на девизните сметки на граѓаните.

Член 25

Податоците за штедни влогови и за депозити на девизните сметки на граѓаните се деловна тајна на банкарската организација и можат да се соопштуваат само по писмено барање на суд, ако спрема сопственикот на штедниот влог или на депозитот на девизната сметка на граѓаните е поведена судска постапка.

Член 26

Условите за прием и за повлекување на штедни влогови и депозити на девизните сметки на граѓаните се утврдуваат со актите на деловната политика на банкарската организација донесени врз основа на годишниот план за спроведување на среднорочниот план.

Член 27

Банкарските организации со самоуправна спогодба ги утврдуваат заедничките услови за прием и повлекување на штедни влогови и депозити на девизните сметки на граѓаните.

Член 28

За штедните влогови во динари кај основните банки, штедилниците и Поштенската штедилница гарантира Народната банка на Југославија според сојузен закон.

За штедните влогови во динари кај други банкарски и штедно-кредитни организации може да се устрои гаранција на републиката, односно на автономната покраина, под условите утврдени со закон.

За штедните влогови во динари што ги собираат организациите на здружен труд и интерните банки може да се обезбеди гаранција на основна банка или на друго општествено правно лице.

Член 29

Банкарската организација може да води жиро-сметка и тековни сметки на граѓаните, како и жиро-сметки на граѓански правни лица, и по тие сметки да врши платен промет за сметка на сопствениците на таквите сметки, во согласност со овој закон и со други прописи.

Ако располагањето со средствата на жиро-сметката и на тековните сметки на граѓаните, како и на жиро-сметките на граѓанските правни лица, е извршено со чек за чија исплата гарантира основната банка, штедилницата, односно Поштенската штедилница на која е издаден чекот или со чек издаден на интерна банка за чија исплата гарантира основната банка, основната и друга организација на здружен труд, самоуправната интересна заедница, други општествени правни лица и општествено-политичката заедница се должни да го примат таквиот чек.

Член 30

Податоците за работењето на граѓаните преку жиро-сметка и тековни сметки се деловна тајна на банкарската организација.

Податоците за работењето на граѓаните преку жиро-сметка можат да се соопштуваат само по писмено барање на суд или на финансиски орган на општествено-политичката заедница.

Податоците за работењето на граѓаните преку тековни сметки можат да се соопштуваат само во согласност со одредбата на член 25 од овој закон.

IV. ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

Член 31

Банкарска организација издава хартии од вредност од име и за сметка на општествени правни лица.

Банкарска организација може да издава хартии од вредност од свое име, а за сметка на општествени правни лица, ако продажба на тие хартии се врши на странски финансиски пазар, во согласност со сојузен закон.

Банкарска организација може да издава хартии од вредност од свое име и за своја сметка заради прибавување на ликвидни парични средства.

Издавање и промет на хартии од вредност се врши во согласност со сојузен закон.

Член 32

По исклучок од одредбите на член 7 став 3 од Законот за обезбедување на плаќањата помеѓу корисниците на општествени средства, интерната банка може да издава инструменти за обезбедување на плаќањата од свое име, а за сметка на членови на интерната банка според основите од член 2 став 1 на тој закон, ако е тоа предвидено со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка.

Ако интерната банка презела обврска за издавање на инструменти за обезбедување на плаќањата од свое име, а за сметка на членови на интерната банка, се смета како должник во смисла на одредбите на Законот за обезбедување на плаќањата помеѓу корисниците на општествени средства.

По меницата што ја издава интерната банка во согласност со став 1 од овој член, интерната банка не може да биде авалист.

Член 33

Примените меници на проодната сметка по основ на наплата на заедничкиот приход, како инструмент за обезбедување на плаќањата, интерната банка може да ги ес-контмира и индосира за сметка на учесниците во заедничкиот приход, согласно со Законот за обезбедување на плаќањето помеѓу корисниците на општествени средства.

Член 34

Банкарска организација може да продава хартии од вредност, или да зема кредит врз подлога на тие хартии, во согласност со предметот на своето работење, а заради прибавување на ликвидни парични средства.

Банкарска организација може да купува хартии од вредност и да дава кредит врз подлога на хартии од вредност што ги издаде основните и други организации на здружен труд или нивните интерни банки, самоуправните интересни заедници, други општествени правни лица и општествено-политички заедници, согласно со самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација, со самоуправните општи акти, со среднорочниот план и со други одлуки, како и во согласност со закон и со други акти на органите на општествено-политичките заедници.

Член 35

Банкарска организација може да дава авал на хартии од вредност и гаранции, согласно со самоуправната спо-

годба за здружување во банкарска организација, со друг самоуправен општ акт, со среднорочниот план и со други одлуки на своите членови.

Со самоуправната спогодба на банкарските организации можат да се утврдат општите услови под кои банкарските организации ќе даваат авали на хартиите од вредност што ги издаваат основните и други организации на здружен труд, самоуправните интересни заедници и други општествени правни лица, односно ќе даваат гаранции за нивните обврски.

Со правните лица, за чија сметка се дава авал на хартиите од вредност или се дава гаранција, се склучува договор во кој се утврдуваат условите за давање на авал, односно на гаранција и начинот на плаќање на обврските на банкарската организација во случај на плаќања извршени по дадениот авал односно гаранција.

V. КРЕДИТИ

Член 36

Банкарска организација може да зема кредити во Југославија и во странство од свое име, а за сметка на корисниците на кредитите, под условите утврдени со овој и со друг сојузен закон.

Банкарска организација може од свое име и за своја сметка да зема во Југославија краткорочни кредити за ликвидност, санациони кредити, како и кредити што на банкарските организации им ги одобруваат Народната банка на Југославија, народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини врз основа на сојузен закон и на заедничките основи на кредитната политика.

Член 37

Согласно со самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација, со друг самоуправен општ акт, со среднорочниот план и со други одлуки на своите членови, банкарската организација може од здружените и од други средства да ги дава сите видови кредити.

При одобрувањето на кредитите од став 1 на овој член, банкарската организација е должна да води сметка за сигурноста на пласманот и за својата ликвидност и да ја утврдува кредитната способност на заемобарачот, како и да обезбеди гаранции потребни за уредна отплата на кредитите.

Под гаранција за уредна отплата на кредитите од став 2 на овој член се подразбира, во смисла на овој закон, и сопствена трасирана меница, или трасирана акцептирана меница од сојузниот закон со кој е уредена меницата, со ознака дека меницата е непрешослива (ректа меница).

Во согласност со среднорочниот план на банкарската организација и монетарно-кредитната политика што ја утврдува Собранието на СФРЈ, банкарската организација ги определува корисниците на кредитите, роковите на кои ги дава кредитите, намените на кредитите, процентот од вкупните пласмани на банкарската организација што банкарската организација може да го користи за давање на еден или повеќе кредити на ист корисник и други услови за давање кредити.

Условите за давање на одделни видови кредити се утврдуваат во актите за здружување на труд и средства од член 11 на овој закон и во актите на деловната политика донесени во согласност со среднорочниот план на банкарската организација и во согласност со актите на тековната економска политика што ја утврдува Собранието на СФРЈ.

Банкарските организации можат со самоуправна спогодба да ги утврдуваат условите за давање на одделни видови кредити.

Сојузниот извршен совет може да ги пропишува условите и намените за давање на потрошувачки кредити на граѓаните.

Член 38

Банкарската организација склучува со корисникот на кредит договор за кредит во писмена форма.

Со договорот за кредит се утврдуваат условите за давање, користење и враќање на кредитот, како и другите права и обврски на договорните страни.

При склучувањето на договорот за кредит банкарската организација е должна да се придржува кон банкарските узанси и добрите деловни обичаи.

Член 39

Банкарската организација може да им дава кредити на домашни и странски лица.

Кредит на странско лице може да му се дава под условите утврдени со сојузен закон.

Член 40

Банкарската организација може да дава средства во депозит на други банкарски и финансиски организации во Југославија и во странство, согласно со самоуправната спогодба за здружување во банкарска организација, според планот на банкарската организација и сојузен закон.

Член 41

Банкарската организација е должна да врши контрола на наменското користење на кредитите дадени на корисникот на кредитот и, ако утврди дека одобрените средства не се користат за договорените намени, да го откаже договорот за кредит пред истекот на договорениот рок, како и веднаш да преземе мерки за наплата на ненаменски искористениот кредит.

Собранието на банкарската организација донесува одлука за начинот на вршењето контрола од став 1 на овој член.

VI. ДРУГИ РАБОТИ

Член 42

Банкарската организација може да врши девизни и девизно-валутни работи под условите утврдени со сојузен закон.

Член 43

Банкарската организација може да врши работи на платниот промет во Југославија за сметка на граѓани и на граѓански правни лица, во согласност со својата дејност.

Интерната банка може да врши определени работи на платниот промет од име и за сметка на основните организации на здружен труд - членки на таа банка, во согласност со овој и со друг закон.

Работите на платниот промет со странство банкарската организација може да ги врши под условите утврдени со сојузен закон.

Банкарските организации не можат да вршат работи на платниот промет во Југославија помеѓу општествени правни лица.

Член 44

Банкарската организација може да врши банкарски работи од име и за сметка на општествени правни лица, граѓански правни лица и на граѓани врз основа на договор со кој се утврдуваат условите, правата и обврските по тие работи.

Член 45

Банкарската организација може да прима на чување хартии од вредност, предмети од злато и од други благородни метали, накит и други предмети.

Банкарската организација ги утврдува поблиските услови за вршење на работите од став 1 на овој член.

Член 46

Банкарската организација може да врши и други банкарски работи и банкарски услуги за сметка на домашни правни лица и на граѓани.

Работите од став 1 на овој член за сметка на странски правни и физички лица банкарската организација може да ги врши во согласност со сојузен закон.

VII. КРЕДИТНИ И БАНКАРСКИ РАБОТИ ВО ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД, ВО САМОУПРАВНИТЕ ИНТЕРЕСНИ ЗАЕДНИЦИ И ВО ДРУГИ ОПШТЕСТВЕНИ ПРАВНИ ЛИЦА

Член 47

Основните и други организации на здружен труд можат, од средствата со кои располагаат, а во рамките на својата дејност и заради зголемување на производството, односно на прометот и остварување на други заеднички економски интереси, да им даваат кредити на основните и други организации на здружен труд, на самоуправните интересни заедници, на други општествени правни лица, на земјоделците, на работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓани, на работните луѓе кои со личен труд самостојно во вид на занимање вршат уметничка или друга културна дејност, адвокатска или друга професионална дејност и на граѓаните.

Член 48

Основните и други организации на здружен труд можат средствата со кои располагаат да ги пренесуваат од својата жиро-сметка и од други сметки кај Службата на општественото книговодство на жиро-сметката на интерната банка, заради здружување на средствата односно заради намирување на обврските што ги извршува интерната банка од свое име, а за сметка на своите членови, освен средствата за обврските што се намируваат од доходот и средствата потребни за намирување на втасаните обврски на членовите на интерната банка спрема трети лица, а кои не се плаќаат преку интерната банка.

Ако на жиро-сметката на членот на интерната банка - должник нема доволно средства за намирување на обврските од став 1 на овој член и на другите втасани обврски, интерната банка е должна, на барање од надлежната служба на општественото книговодство, веднаш да ги пренесе средствата од својата жиро-сметка на жиро-сметката на тој член на интерната банка потребни за намирување на неговите втасани обврски, до височината на средствата ставени на располагање или на здружените средства на тој член кај интерната банка.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член, ако со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка е предвидена одговорност и поднесување на ризици за обврските на членовите на интерната банка, интерната банка е должна, на барање од надлежната служба на општественото книговодство, веднаш да ги пренесе од својата жиро-сметка на жиро-сметката на тој член на интерната банка средствата потребни за намирување на втасаните обврски од став 1 на овој член за втасаните обврски на тој член на интерната банка.

Ако интерната банка во рокот од ст. 2 и 3 на овој член не ги пренесе средствата потребни за намирување на обврските на членот на интерната банка, Службата на општественото книговодство, со свој налог, ќе изврши пренос на потребните средства веднаш од жиро-сметката на интерната банка на жиро-сметката на членот на интерната банка.

Ако работниците во сите или во одделни основни организации на здружен труд - членови на интерната банка

одлучиле преку жиро-сметката на работната организација да го остваруваат вкупниот приход и да располагаат со средствата со кои управуваат, пренос на средствата на жиро-сметката на интерната банка и враќање на средствата од жиро-сметката на интерната банка во согласност со ст. 2 – 4 од овој член се врши преку жиро-сметката на работната организација.

Член 49

Основните и други организации на здружен труд со самоуправен општ акт ги утврдуваат општите рамки и условите под кои можат да даваат кредити односно да се задолжуваат во рамките на својата дејност.

Задолжувањето и одобрувањето на кредитите надвор од рамките и условите утврдени со самоуправниот општ акт се смета за неовластено располагање со општествени средства.

Член 50

Основните и други организации на здружен труд можат да им одобруваат потрошувачки кредити на граѓаните, на земјоделците и на работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓани, во рамките на својата дејност и во согласност со прописите што ги донесува Сојузниот извршен совет врз основа на член 37 став 7 од овој закон.

Основните и други организации на здружен труд можат од работниците во тие организации, како и од граѓаните:

- 1) да зајмуваат пари и за таа цел да издаваат обврзници;
- 2) да собираат средства преку штедни влогови за определени намени од рамките на својата дејност.

Основните и други организации на здружен труд од став 1 на овој член обезбедуваат враќање на тие средства и надомест за вложените средства во вид на камата и други погодности определени врз основа на закон.

За зајмените пари и за преземените обврски по издадените обврзници организацијата на здружен труд одговара со сите средства со кои располага, согласно со закон.

Основните и други организации на здружен труд гарантираат за преземените обврски сами, а можат да обезбедат и гаранција на други општествени правни лица.

Член 51

Основните и други организации на здружен труд, самоуправните интересни заедници и други општествени правни лица можат да купуваат и продаваат хартии од вредност што ги издаваат федерацијата, републиките и автономните покраини.

Член 52

Заради собирање на парични средства преку заем, организациите на здружен труд можат да им ги продаваат своите обврзници на странски лица за динари и девизи, во согласност со сојузен закон.

Член 53

Организациите на здружен труд, други општествени правни лица и работните заедници можат средствата за заедничка потрошувачка да ги користат за давање кредити на работниците во нив, за купување на станови, за изградба на нови или за довршување или доградба на постојните станбени згради и станови, за полагање учество за добивање кредити за станбена изградба и за други намени, согласно со своите самоуправни општи акти и со закон.

Дел трети

БАНКАРСКИ СИСТЕМ

1. БАНКИ

1. Видови на банки

Член 54

Банки, во смисла на одредбите на овој закон, се интерните банки, основните банки и здружените банки.

Основните и други организации на здружен труд, самоуправните интересни заедници и други општествени правни лица, како и основните заедници и единиците во нивниот состав, меѓусебно поврзани во производствениот и прометниот процес, односно во процесот на стопанисувањето и стекнувањето на доходот, одлучуваат за здружувањето во интерна банка.

За задоволување на пошироките потреби во здружувањето на труд и средства, што ги надминуваат можностите и рамките на делокругот на интерната банка, основните и други организации на здружен труд, самоуправните интересни заедници, интерните банки и други општествени правни лица се здружуваат во основна банка како банкарска организација што може да ги врши сите банкарски работи.

Членовите на основната банка одлучуваат за здружувањето на основната банка во здружена банка заради здружување на труд и средства за остварување на развојните планови, на програмите за тековната активност и преземените обврски за остварување на плановите на општествено-политичките заедници, чиешто остварување ги надминува рамките и можностите на основната банка, како и заради вршење на определени банкарски работи од заеднички интерес.

2. Интерни банки

Член 55

Интерната банка е самоуправни финансиска организација во која основните и други организации на здружен труд, самоуправните интересни заедници и други општествени правни лица, како и основните заедници и единиците во нивниот состав, меѓусебно поврзани во производствениот и прометниот процес, односно во процесот на стопанисувањето и стекнувањето на доходот (во натамошниот текст: членови на интерната банка), врз основа на самоуправната спогодба остваруваат здружување на труд и средства, работење со паричните средства и обезбедуваат следење на движењето на средствата и на доходот на секој член на интерната банка посебно и на движењето на средствата на ниво на организацијата на здружен труд, на самоуправната интересна заедница и на друго општествено правно лице во целост.

Член 56

Членовите на интерната банка имаат свои интерни (евиденциони) сметки во интерната банка преку кои може:

- да се врши пресметка на меѓусебните обврски по основ на прометот на стоки и вршењето на услуги, освен по основ на инвестициите; и

- да се обезбедат евиденции за меѓусебните односи на членовите на интерната банка по основ на здружените средства во интерната банка, по извршените парични работи, како и по основ на следењето на движењето на средствата од работењето на интерната банка.

Функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работите на финансиите, на предлог од генералниот директор на Службата на општественото книговодство, ќе ги пропише содржината и начинот на вршењето на пресметката од став 1 на овој член и на член 57 точка 6 на овој закон.

Пресметката од став 2 на овој член се спроведува преку жиро-сметката на членот на интерната банка, односно жиро-сметката на работната организација преку која основната организација на здружен труд – член на интерната банка го остварува вкупниот приход и располага со средствата со кои управува.

Член 57

Интерната банка може да ги врши сите банкарски, кредитни и парични работи што можат да ги вршат нејзините членови, во согласност со самоуправните општи акти и со закон, а особено што се однесуваат на:

1) подготвување на предлози за финансирање на плановите за развој и на програмите за тековна активност на одделни членови на интерната банка врз основа на кои се донесуваат самоуправни одлуки за здружување на труд и средства помеѓу основните и други организации на здружен труд и други општествени правни лица, за заедничко остварување на доход и за прибавување на кредити во Југославија и во странство;

2) здружување на трудот и средствата за вложување во основни и трајни обртни средства заради заедничко остварување на доход, меѓусебно кредитирање или финансирање без обврска за враќање на средствата;

3) здружување на средствата за меѓусебно краткорочно кредитирање и одржување на тековната ликвидност;

4) насочување на паричните средства на други организации на здружен труд и на општествени правни лица врз основа на самоуправни спогодби за здружување на тие средства за реализација на програмите за развој и на плановите на тековната активност на основните организации на здружен труд;

5) вршење на определени работи на платниот промет по работите од член 56 на овој закон за членовите на интерната банка и грижа за уредното извршување на платните налози, за меѓусебно кредитирање во врска со извршените плаќања и за пресметување на каматата ако пресметувањето на каматата е предвидено со меѓусебна спогодба, како и за прием на уплати во корист на членовите на интерната банка врз основа на посебни овластувања и според постапката предвидена со самоуправните општи акти, со договорот или со самоуправната спогодба и во согласност со прописите;

6) вршење пренос на средствата од проодната сметка на жиро-сметката односно на девизната сметка на интерната банка, ако е тоа предвидено со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка, со евидентирање на распоредот на тие средства на интерните сметки на членовите на интерната банка – учесници во заедничкиот приход. Преносот на средствата интерната банка може да го врши, по исклучок од одредбите на Законот за утврдување и распоредување на вкупниот приход и на доходот, под услов заедничкиот приход, во согласност со самоуправната спогодба, да се остварува и распоредува преку проодната сметка во интерната банка. Интерната банка е должна привремено да го спроведе на заедничкиот приход да го спроведе со пресметка преку жиро-сметките на основните организации на здружен труд – учесници во заедничкиот приход, односно преку жиро-сметката на работната организација ако работниците на основната организација на здружен труд – членови на интерната банка одлучиле преку жиро-сметката на работната организација да го остваруваат вкупниот приход и да располагаат со средствата со кои управуваат во роковите пропишани во Законот за утврдување и распоредување на вкупниот приход и на доходот;

7) плаќање на обврските од свое име, а за сметка на членовите на интерната банка од средствата што наменски се пренесени на жиро-сметката на интерната банка за плаќање на заедничките обврски или на обврските на основната организација на здружен труд, на самоуправната интересна заедница, на основната заедница и на единица во нив, освен на обврските што се намируваат од доходот на тие организации односно заедници;

8) грижа за реализација на должничко-доверителските односи на членовите на интерната банка;

9) водење евиденција за меѓусебните финансиски и кредитни обврски на членовите на интерната банка и грижа за предлагање и уредно извршување на мерките за отстранување на неуредности во извршувањето на тие обврски;

10) организирање на зајмување парични средства и собирање на штедни влогови од работниците и од други работни луѓе во основните организации на здружен труд и во другите членови на интерната банка и исплатување на нивните лични доходи преку штедни книшки и тековни сметки;

11) организирање на собирање од граѓани штедни влогови со посебна намена и давање кредити на граѓани, а во врска со дејноста на членовите на интерната банка;

12) вршење други банкарски финансиски работи што се предвидени со самоуправните општи или посебни акти, а во согласност со прописите.

Интерната банка за сметка на своите членови, врз основа на самоуправната спогодба за здружување на труд и средства, во согласност со сојузен закон, ги врши работите предвидени во член 56 од овој закон, преку интерните сметки наведени во тој член.

Пресметката од член 56 на овој закон за извршените меѓусебни обврски на членовите на интерната банка, интерната банка ја поднесува до Службата на општествено-то книговодство петнаесетдневно.

Заради обезбедување на општествена евиденција и вршење на информативно-аналитички работи, интерната банка е должна да обезбеди и да доставува месечно до Службата на општественото книговодство, податоци според упатството што ќе го пропише генералниот директор на Службата на општественото книговодство.

Плаќањата на меѓусебните долгувања и побарувања што се вршат помеѓу членовите на интерната банка, а кои настанале по основ на инвестиции не можат да се вршат преку интерните сметки кај интерната банка.

Интерната банка не може да прима депозити ниту да им дава кредити на други општествени и на граѓански правни лица и на граѓаните надвор од дејноста на членовите на интерната банка.

Во рамките на работењето на интерната банка од ст. 1 и 2 на овој член не можат да се примаат како депозити по видување средствата на општествени правни лица, што се водат на сметки кај Службата на општественото книговодство, ни да се даваат кредити од тие средства.

Податоците што ги дава интерната банка имаат карактер на јавна исправа.

Прописи за спроведување на одредбите на точ. 6 и 7 став 1 и ст. 2, 3 и 4 од овој член донесува Сојузниот извршен совет.

1) Здружување во интерна банка

Член 58

Основните организации на здружен труд во рамките на работната, односно сложената организација на здружен труд и основните заедници и единиците во самоуправните интересни заедници и во други општествени правни лица се здружуваат во интерна банка врз основа на самоуправна спогодба.

Во интерна банка можат да се здружуваат основните организации на здружен труд од две или повеќе работни или сложени организации на здружен труд, основните заедници и единиците од две или повеќе самоуправни интересни заедници и други општествени правни лица, како и тие организации на здружен труд, самоуправни интересни заедници и други општествени правни лица ако меѓусебно се поврзани во производствениот и прометниот процес односно во процесот на стопанисување и стекнување на доход.

Член 59

Самоуправната спогодба за здружување во интерна банка ја усвојуваат работниците во основните организации на здружен труд и работните луѓе во самоуправните интересни заедници и во други општествени правни лица.

Самоуправната спогодба е усвоена ако со неа се согласат мнозинството работници на секој учесник на самоуправната спогодба.

Самоуправната спогодба од името на учесниците на спогодбата ја склучуваат нивните овластени органи.

Со склучувањето на спогодбата од став 1 на овој член организациите и заедниците од тој став стануваат членови на интерната банка.

Член 60

Меѓусебните права и обврски на членовите на интерната банка се уредуваат со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка во согласност со закон.

Член 61

Самоуправната спогодба за здружување во интерна банка ги содржи особено:

- 1) заедничките цели заради кои се основа интерната банка;
- 2) дејноста на интерната банка;
- 3) називот и седиштето на интерната банка;
- 4) правата, одговорноста и начинот на поднесување на ризици за работењето на интерната банка од страна на нејзините членови;
- 5) мерките и одговорноста за обезбедување на ликвидноста на интерната банка и на нејзините членови;
- 6) условите и начинот на здружување на труд и средства и на работење со паричните средства во интерната банка;
- 7) начинот на донесување на статутот и на други самоуправни општи акти на интерната банка;
- 8) начинот на управување и одредбите за органите на управување со интерната банка и за другите органи на интерната банка;
- 9) начинот на усогласување на ставовите на членовите на интерната банка, посебно во врска со прашањата за чие решавање е потребна согласност на сите членови;
- 10) одредбите за раководниот орган;
- 11) начинот на претставување и застапување на интерната банка;
- 12) постапката за донесување на среднорочен план и на годишен план за остварување на среднорочниот план на интерната банка и мерките за нивното извршување;
- 13) овластувањата за вршење на платниот промет за членовите на интерната банка;
- 14) овластувањата за организирање и вршење на парично-кредитни работи кај домашните банки и кај финансиските организации во својство на полномошник на членовите на интерната банка;
- 15) условите за стекнување и престанување на право на членство во интерната банка и условите за истапување од банката;
- 16) начинот на формирање, употреба и распределба на приходите на интерната банка;
- 17) одредбите за формирање и користење на средствата на фондовите на интерната банка;
- 18) одредбите за деловната тајна;
- 19) начинот на остварување на самоуправната работничка контрола;
- 20) начинот на остварување на општонародната одбрана и општествената самозаштита;
- 21) начинот на одлучување за статусните промени во интерната банка;
- 22) начинот на донесување измени и дополненија на самоуправната спогодба за здружување во интерна банка.

Член 62

Членовите на интерната банка можат да ја овластат таа банка да организира и извршува парични и кредитни работи по нивни непосредни налози или определени парични и кредитни работи да врши според нивната програма за развој или според планот на тековната активност и мерките за нивното спроведување.

Член 63

Врз основа на одлука на своите членови, интерната банка се здружува во основна банка и станува член на основната банка во смисла на одредбата на член 54 став 3 од овој закон.

Член 64

Интерната банка може да се појави и како полномошник на своите членови, за сите заедно или за секој од нив поединечно, пред домашните банкарски и други финансиски организации и со нив, во границите на добиењето овластувања и прописите, да ги склучува сите парични и кредитни работи и да презема дејствија заради извршување на тие работи.

Член 65

Членот на интерната банка може, врз основа на самоуправна спогодба или договор, да ја овласти интерната банка средствата на кредитот земени за негова сметка да се пренесат на жиро-сметката на интерната банка и да се користат за извршување на неговите втасани обврски.

Приливот на средствата по основ на кредитите и плаќањата од тие средства се евидентираат на интерните сметки на членовите на интерната банка на кои се евидентираат и другите средства на членовите на интерната банка.

Член 66

Членовите на интерната банка можат слободните парични средства на резервите да ги пренесат на жиро-сметката на интерната банка, заради привремено користење за одржување на ликвидноста и за плаќање на обврските на членовите на интерната банка, во согласност со сојузен закон.

Член 67

Интерната банка е правно лице со правата, обврските и одговорностите што ги има врз основа на уставот, законот и на самоуправната спогодба за здружување во интерна банка.

Интерната банка работи преку сопствена жиро-сметка.

Член 68

Средствата што ќе ги здружи или депонира член во интерната банка се составен дел на неговите вкупни средства и можат да се користат за извршување на неговите обврски спрема трети лица.

Член 69

Интерната банка може да започне да работи по уписот во судскиот регистар.

Уписот во судскиот регистар се врши на барање од овластеното лице, кое поднесува:

- 1) пријава за упис во судскиот регистар;
- 2) склучена самоуправна спогодба за здружување во интерна банка;
- 3) други исправи, согласно со прописите за уписот во судскиот регистар.

Член 70

Во работните организации кои во својот состав имаат основни организации на здружен труд, во сложените

организации на здружен труд и во самоуправните интересни заедници кои во својот состав имаат основни заедници може да се организира посебна финансиска служба за вршење на работите предвидени со самоуправните општи акти на тие организации и заедници, а во согласност со овој закон.

Начинот на организирање, предметот на работење и овластувањата на посебната финансиска служба се уредуваат со самоуправниот општ акт на организациите и заедниците од став 1 на овој член или со посебен самоуправен општ акт за организирањето и работата на таа служба.

Со посебната финансиска служба управува органот составен од делегати на работниците и на другите работни луѓе од организациите за кои ги врши работите.

Член 71

Посебната финансиска служба од член 70 на овој закон може да врши банкарски, кредитни и парични работи што можат да ги вршат организациите и заедниците што ја организирале, во согласност со самоуправните општи акти, а особено работите што се однесуваат на:

1) подготвувањето предлози за финансирање на работите предвидени со програмата за развој и со планот за работа на одделни членови, врз основа на кои се донесуваат самоуправни одлуки за здружување на труд и средства помеѓу основните и други организации на здружен труд за заедничко остварување на доходот;

2) здружувањето на труд и средства за вложување во основни средства и трајни обртни средства заради заедничко остварување на доходот, меѓусебно кредитирање или финансирање без обврска за враќање на средствата;

3) здружувањето на средства за меѓусебно краткорочно кредитирање и одржување на тековната ликвидност;

4) насочувањето на паричните средства на другите организации на здружен труд врз основа на самоуправните спогодби за здружување на тие средства за реализација на програмите за развој и плановите на тековната активност на основните организации на здружен труд;

5) пресметката на меѓусебните обврски на основните организации преку нивните интерни сметки кај работната организација, односно сложената организација на здружен труд или самоуправната интересна заедница и плаќањето на нивните обврски;

6) обезбедувањето и водењето евиденција по основ на здружувањето на средства и користењето на здружените средства за потребите на општественото информирање и на информирањето на организациите и заедниците што организирале посебна финансиска служба;

7) грижата за реализација на должничко-доверителските односи на организациите и заедниците, што организирале посебна финансиска служба;

8) водењето евиденции за меѓусебните финансиски и кредитни обврски и грижата за предлагање и уредно спроведување на мерките за отстранување на неуредноста во извршувањето на тие обврски;

9) организирањето на зајмување парични средства и собирање штетни влогови од работниците и другите работни луѓе во организациите што организирале посебна финансиска служба, како и исплатувањето на средства на штедење и на нивните лични доходи преку штетни книшки;

10) вршењето и на други финансиски работи, во согласност со самоуправниот општ акт од член 70 на овој закон.

Пресметката на меѓусебните обврски од точка 5 на овој член се спроведува преку жиро-сметките на организациите и заедниците што организирале посебна финансиска служба и се поднесува до Службата на општественото книговодство петнаесетдневно.

Заради обезбедување на општествена евиденција и вршење на информативно-аналитичките работи, посебната финансиска служба е должна да обезбеди и да доставува месечно податоци до Службата на општественото книговодство, според упатството што го пропишува генералниот директор на Службата на општественото книговодство.

Член 72

Посебната финансиска служба нема својство на правно лице.

Посебната финансиска служба работи преку жиро-сметки и руги сметки на работната организација која во својот состав има основни организации на здружен труд, на сложената организација на здружен труд и самоуправната интересна заедница која во својот состав има основни заедници во кои е организирана посебна финансиска служба во согласност со самоуправните општи акти.

Со самоуправните општи акти од член 70 на овој закон се утврдуваат правата, обврските и одговорностите на работниците што ги вршат работите на посебната финансиска служба.

Пропис за спроведување на одредбите на чл. 70, 71 и 72 од овој закон донесува функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите, на предлог од генералниот директор на Службата на општественото книговодство на Југославија.

Член 73

Функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите, на предлог од генералниот директор на Службата на општественото книговодство, ќе ја пропише содржината и начинот на вршење на пресметката од член 71 точка 5 на овој закон, најдоцна во рок од 30 дена од денот на донесувањето на овој закон.

Член 74

Други општествени правни лица, освен организациите и заедниците од член 70 на овој закон, со посебна самоуправна спогодба можат да организират посебна заедничка служба за вршење на финансиските и сметководствените работи.

Со самоуправната спогодба од став 1 на овој член се утврдуваат особено: начинот на организирање, предметот на работењето и меѓусебните права, обврски и одговорности помеѓу посебната заедничка служба и општествените правни лица што ја организирале.

2) Управување и одлучување

Член 75

Со интерната банка управуваат врз начелата на делегатскиот систем работниците во основните организации на здружен труд и работните луѓе во самоуправните интересни заедници и во други општествени правни лица што склучиле самоуправна спогодба за здружување во интерна банка и со тоа станале нејзини членови.

Членовите на интерната банка имаат исти права во управувањето со банката.

Начинот на одлучување во интерната банка поблиску се определува со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка и со друг самоуправен општ акт.

Член 76

Општествените правни лица што не пристапиле кон самоуправната спогодба за здружување во интерна банка, а кои здружиле средства за определени намени преку интерната банка врз основа на посебна самоуправна спогодба, управуваат со здружените средства за таа намена, учествуваат во распоредувањето на приходите и го поднесуваат ризикот што произлегува од работењето со тие средства.

Член 77

Орган на управување со интерната банка е собрание, а негов извршен орган е деловниот одбор.

Член 78

Интерната банка може да има и други органи на кои собранието на интерната банка им доверува определени извршни и советодавни работи.

Со самоуправната спогодба за здружување во интерната банка и со други самоуправни општи акти на интерната банка се определуваат органите, составот на органите, начинот на избор и отповик на членовите на органите, нивните права, обврски, одговорност и меѓусебни односи.

Член 79

Собранието на интерната банка го сочинуваат делегати на сите членови на интерната банка.

Делегатите во собранието на интерната банка не можат да бидат избирани на време подолго од две години.

Собранието на интерната банка заседава по потреба, а најмалку еднаш годишно.

Член 80

Собранието на интерната банка како орган на управување, во рамките на својата надлежност, а врз основа на согласноста на сите членови на интерната банка:

- 1) донесува самоуправни општи акти на интерната банка;
- 2) донесува среднорочен план на интерната банка и годишен план за остварување на среднорочниот план;
- 3) одлучува за статусните промени на интерната банка.

Собранието на интерната банка одлучува особено за:

- 1) мерките за спроведување на среднорочниот план на интерната банка и актите на деловната политика на интерната банка;
- 2) горната граница на задолжувањето на интерната банка;
- 3) мерките за обезбедување на ликвидноста на интерната банка и предлог-мерките за ликвидноста на нејзините членови;
- 4) извештајот за работата на интерната банка;
- 5) донесувањето на завршната сметка на интерната банка и употребата и распоредувањето на остварениот приход;
- 6) планот на приходите и на расходите и финансискиот план на интерната банка;
- 7) избирањето и разрешувањето на членовите на деловниот одбор и на другите органи на интерната банка;
- 8) усвојувањето на самоуправната спогодба за меѓусебните односи на интерната банка и на работниците на работната заедница во интерната банка;
- 9) именувањето на раководниот орган на интерната банка;
- 10) други прашања во согласност со самоуправната спогодба за здружување во интерната банка.

Член 81

Со самоуправните општи акти на интерната банка се утврдуваат составот, бројот на членовите и делокругот на деловниот одбор на интерната банка.

Деловниот одбор на интерната банка се избира од редовите на делегатите на собранието на интерната банка.

Членовите на деловниот одбор на интерната банка не можат да бидат избирани за време подолго од две години.

Член 82

Деловниот одбор на интерната банка ги врши особено следниве работи:

- 1) донесува одлука за свикнување седници на собранието и на другите органи на интерната банка;
- 2) подготвува предлози за кои решава собранието на интерната банка;
- 3) се грижи за остварување на задачите на среднорочниот план на интерната банка и на годишниот план за остварување на среднорочниот план, како и на други одлуки на собранието на интерната банка;

4) решава за работите на интерната банка помеѓу седниците на собранието, а во рамките на овластувањата утврдени со самоуправните општи акти и со посебните одлуки на собранието на интерната банка;

5) се грижи, презема и спроведува мерки за одржување на ликвидноста на интерната банка и на нејзините членови;

6) донесува одлуки за давање краткорочни кредити за чие донесување е овластен со самоуправните општи акти на интерната банка;

7) формира одбори и комисии за извршување на посебни задачи од делокругот на интерната банка, ги определува нивните права и ги именува нивните членови;

8) дава иницијатива и ги разгледува предлозите за финансирање на плановите за развој и на програмите за тековна активност на членовите на интерната банка врз основа на кои се донесуваат самоуправните одлуки за здружување на труд и средства врз основите на заедничкото стекнување на доход, меѓусебното кредитирање или финансирање без обврска за враќање на средствата;

9) дава иницијатива и ги разгледува предлозите за здружување на труд и средства, врз основите на заедничкото стекнување на доход, кредитирање или финансирање без обврска за враќање на средствата, со други организации на здружен труд, со самоуправните интересни заедници и со други општествени правни лица, што не се членови на таа интерна банка;

10) дава иницијатива и ги разгледува предлозите за прибавување на кредити во Југославија и во странство.

Деловниот одбор на интерната банка е должен да го свика собранието на интерната банка ако тоа го бараат една третина од членовите на интерната банка.

Член 83

Интерната банка има индивидуален или колегијален работороден орган.

Условите и начинот на именување и разрешување од должност на индивидуалниот работороден орган, односно на претседателот и членовите на колегијалниот работороден орган се уредуваат со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка, во согласност со закон.

Член 84

Индивидуалниот работороден орган, односно претседателот на колегијалниот работороден орган на интерната банка ја претставува интерната банка пред трети лица.

Индивидуалниот работороден орган, односно претседателот на колегијалниот работороден орган на интерната банка е одговорен за законитоста на работата и за исполнувањето на обврските на интерната банка пропишани со закон.

Работородниот орган на интерната банка ги извршува, спроведува односно се грижи за спроведувањето на одлуките на собранието, на деловниот одбор и на други органи на интерната банка.

Индивидуалниот работороден орган, односно претседателот на колегијалниот работороден орган на интерната банка има право и должност да учествува во работата на органите на интерната банка, без право на одлучување.

Работородниот орган на интерната банка поведува иницијатива и дава предлози за унапредување на активноста на интерната банка и на нејзините членови, како и за остварување на условите за реализација на среднорочните планови на интерната банка и на нејзините членови.

Работородниот орган на интерната банка е одговорен за законитоста на работата на интерната банка; за спроведувањето од страна на интерната банка на општествените договори и на самоуправните спогодби кон кои ќе пристапат членовите на интерната банка; за применувањето на одредбите на самоуправната спогодба за здружување во интерна банка и на нејзините самоуправни општи акти; за

работењето на интерната банка согласно со среднорочниот план на банката и со годишниот план за остварување на среднорочниот план и за одржувањето на ликвидноста на интерната банка.

Во согласност со задачите од став 4 на овој член, рабoтoвoднoиoт oрган на интерната банка соработува со рабoтoвoднoиoт oрган на членoвитe на интерната банка, раководи со работата на работната заедница на интерната банка и ја извршува програмата за развој на интерната банка.

За својата работа рабoтoвoднoиoт oрган на интерната банка е одговорен пред деловниот одбор и пред собранието на интерната банка.

Член 85

Ако индивидуалниот рабoтoвoдeн oрган, oднoснo претседателот на колегијалниот рабoтoвoдeн oрган на интерната банка смета дека актот на органот на интерната банка е во спротивност со законот и со други прописи, со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка, со статутот и со друг самоуправен општ акт, ќе го предупреди за тоа органот што го донел таквиот акт.

Ако и по предупредувањето органот што го донел таквиот акт остане при својот акт, индивидуалниот рабoтoвoдeн oрган, oднoснo претседателот на колегијалниот рабoтoвoдeн oрган ќе го запре од извршување тој акт, во согласност со законот, и за тоа ќе го извести надлежниот орган на општествено-политичката заедница во рок од три работни дена од денот на запирањето на актот.

Ако индивидуалниот рабoтoвoдeн oрган, oднoснo претседателот на колегијалниот рабoтoвoдeн oрган на интерната банка смета дека актот на работната заедница е во спротивност со законот и со други прописи, со самоуправната спогодба со која се уредени односите помеѓу интерната банка и нејзината работна заедница или со друг самоуправен општ акт на банката што се однесува на работната заедница на банката, ќе ја предупреди за тоа работната заедница. Ако и по предупредувањето работната заедница остане при својот акт, индивидуалниот рабoтoвoдeн oрган, oднoснo претседателот на колегијалниот рабoтoвoдeн oрган ќе го запре од извршување тој акт во согласност со законот, и во рок од три работни дена од денот на запирањето на актот ќе го извести за тоа надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

Член 86

Правата, должностите и одговорноста на рабoтoвoднoиoт oрган на интерната банка поблиску се утврдуваат со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка и со другите нејзини самоуправни општи акти.

Правата и должностите на рабoтoвoднoиoт oрган на интерната банка во однос на работната заедница на интерната банка се утврдуваат со самоуправните општи акти на интерната банка и со самоуправната спогодба склучена помеѓу интерната банка и нејзината работна заедница.

Член 87

Прописите за рабoтoвoднoиoт oрган на организациите на здружен труд сообразно се применуваат и врз рабoтoвoднoиoт oрган на интерната банка, ако со овој закон не е поинаку определено.

3) Одржување на ликвидноста и поднесување на ризици

Член 88

Интерната банка работи на начин што обезбедува извршување на нејзините обврски во вкупниот обем и по нивната рочност и со тоа ја одржува својата ликвидност и ликвидноста на своите членови.

Со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка, со среднорочниот план и со годишниот план за остварување на среднорочниот план на интерната банка и на нејзините членови се утврдуваат начинот, мерките и одговорностите за одржување на ликвидноста на интерната банка.

Член 89

Обврските на интерната банка се намируваат врз товар на средствата на нејзината жиро-сметка.

Ако на жиро-сметката на интерната банка нема доволно средства за намирување на обврските, се користат средствата на нејзинот резервен фонд.

Средствата на резервниот фонд користени за намените од став 2 на овој член се враќаат на начинот и под условите што се утврдени со закон или со други прописи што важат за организациите на здружен труд во поглед на користењето на средствата на резервниот фонд.

Член 90

Ако обврските на интерната банка не можат да се намирата според постапката предвидена во член 89 од овој закон, тие обврски ги намируваат членовите на интерната банка, според постапката што е предвидена со закон или со други прописи што важат за организациите на здружен труд.

Член 91

Ненаплативите побарувања по дадените кредити интерната банка ги отпишува врз товар на приходите што ќе ги оствари со своето работење.

Ако ненаплативите побарувања не можат да се отпишат врз товар на приходите на интерната банка, отписот се врши врз товар на средствата на резервниот фонд на интерната банка.

Ако отписот на побарувањата не може да се изврши врз товар на средствата на резервниот фонд, собранието на интерната банка одлучува за начинот на отпис на побарувањата и за изворите на средствата од кои ќе се изврши отписот.

Средствата на резервниот фонд на интерната банка користени за отпис на ненаплативите побарувања мораат да се вратат во тој фонд во рок што не може да биде подолг од пет години, со тоа што секоја година да се враќа најмалку една петтина од користените средства.

Член 92

За своите обврски интерната банка одговара со сите средства со кои располага.

Ако средствата на резервниот фонд на интерната банка и другите средства што членовите на интерната банка ги здружиле во интерната банка не се доволни за намирување на нејзините обврски, членовите одговараат за обврските на интерната банка и со други средства, сразмерно на средствата со кои вкупно располагаат, и тоа според следниов редослед:

- 1) со средствата на резервниот фонд;
- 2) со паричниот дел од средствата на деловниот фонд.

Одговорноста на членовите за обврските на интерната банка поблиску се утврдува со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка.

Член 93

Ако интерната банка престане со работа, побарувањата на граѓаните по основ на штедните влогови и тековните сметки се намируваат пред намирувањето на побарувањата на другите доверители на таа банка.

4) Планирање и деловна политика

Член 94

Со плановите на интерната банка се утврдуваат односителите, правата и обврските на членовите на интерната банка како носители на заедничките интереси во здружувањето на труд и средства од доходот и на нивна циркулација и концентрација заради заедничко остварување на доход и на други заеднички интереси во делот што се остварува преку интерната банка.

Член 95

Интерната банка донесува среднорочен план и годишен план за остварување на среднорочниот план.

Основ за среднорочниот план на интерната банка е самоуправната спогодба за основите на планот на интерната банка што ја склучуваат членовите на интерната банка.

Среднорочниот план на интерната банка се донесува на начинот утврден со самоуправната спогодба за основање на интерна банка, со нејзиниот статут и со закон.

Годишниот план за остварување на среднорочниот план на интерната банка се донесува на начинот утврден со самоуправната спогодба за основање на интерна банка и со нејзиниот статут.

Член 96

Среднорочниот план на интерната банка, поаѓајќи од заедничките цели на членовите на интерната банка за зголемување на нивниот и на вкупниот општествен доход и за зголемување на продуктивноста на трудот, ги содржи особено:

- 1) заедничките цели и задачи на развојот, што се остваруваат со тој план;
- 2) височината, начинот и целите на здружувањето на труд и средства и намените и условите за користење на здружените средства;
- 3) начинот и условите за собирање на средствата, како и намените и условите за користење на собраните средства;
- 4) начинот и условите за прибавување и користење на кредити и заеми;
- 5) начинот на формирање и користење на средствата здружени во фондовите на интерната банка;
- 6) начинот на поднесување на ризикот што произлегува од работењето на интерната банка од страна на нејзините членови;
- 7) начинот на одржување на ликвидноста на интерната банка и на нејзините членови;
- 8) начинот на распоредување на заеднички остварениот доход во интерната банка.

Среднорочниот план на интерната банка во неговиот финансиски дел се составува за целиот среднорочен период и по години.

Член 97

Со годишниот план за остварување на среднорочниот план на интерната банка се усогласува можноста за остварување на среднорочниот план со можностите на интерната банка и на нејзините членови.

Годишниот план за остварување на среднорочниот план на интерната банка ги содржи особено:

- 1) изворите и условите за здружување, прибавување и собирање на средствата, како и намените и условите за нивно користење;
- 2) намените и условите за давање на кредити;
- 3) планот на приходите и на расходите и планот на кредитниот биланс на интерната банка.

Со годишниот план за остварување на среднорочниот план на интерната банка се усвојуваат и актите за спроведување на тој план, а особено:

- 1) актот за начинот и мерките за остварување на годишниот план на интерната банка;
- 2) тарифата на надоместите за услугите што ги врши интерната банка;

3) актот за начинот и мерките за одржување на ликвидноста на интерната банка и на нејзините членови;

4) финансискиот план на интерната банка сообразно со член 13 од овој закон.

Актите на деловната политика на интерната банка мораат да бидат во согласност со годишниот план за спроведување на среднорочниот план на интерната банка.

Член 98

Во согласност со добиените овластувања, а заради проширување на можностите за остварување на своите права и на плановите на своите членови, интерната банка:

1) склучува самоуправни спогодби со други банкарски организации за заедничките мерки за остварување на самоуправните планови;

2) стапува со други банкарски организации, организации на здружен труд и други општествени правни лица во конзорциуми заради остварување на одделни развојни планови и програми за тековната активност на своите членови или на други општествени правни лица.

Член 99

Интерната банка е должна редовно да ги известува своите членови за текот на извршувањето на плановите и на актите на деловната политика.

Роковите, содржината и начинот на известување се утврдуваат со самоуправните општи акти на интерната банка.

5) Самоуправна работничка контрола

Член 100

Заради остварување и заштита на своите самоуправни права во поглед на управувањето со работите и средствата во целокупноста на односите на општествената репродукција, работниците во организациите на здружен труд и работните луѓе во самоуправните интересни заедници и во другите општествени правни лица што се членови на интерната банка остваруваат самоуправна работничка контрола преку органите на управување со интерната банка и преку посебен орган на самоуправната работничка контрола во интерната банка.

Член 101

Органот на самоуправната работничка контрола врши контрола особено во поглед на:

- 1) спроведувањето на самоуправната спогодба за здружување во интерна банка;
- 2) спроведувањето на самоуправните општи акти на интерната банка;
- 3) спроведувањето на среднорочниот план и на актите на деловната политика на интерната банка;
- 4) спроведувањето на одлуките на органите на интерната банка;
- 5) општествено одговорното и економски целесобразното користење на општествените средства и располагањето со нив;
- 6) известувањето на членовите на интерната банка за прашања од интерес за донесувањето на одлуки и контролата над работата на интерната банка.

Член 102

Составот на органот на самоуправната работничка контрола, како и начинот на избор и отповик, правата, должностите и одговорностите на членовите на органот на самоуправната работничка контрола во интерната банка се утврдуваат со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка, односно со други самоуправни општи акти на интерната банка, во согласност со закон.

Член на органот на самоуправната работничка контрола не може истовремено да биде делегат во собранieto на банката, член на деловниот одбор, на други органи на кои собранieto на интерната банка им доверува определени извршни и советодавни работи и на работоводниот орган.

Член 103

Работоводниот орган на интерната банка е должен на органот на самоуправната работничка контрола да му ја стави на располагање потребната документација и да му овозможи увид во работата на интерната банка, односно да обезбеди остварување на контролата.

Член 104

Органот на самоуправната работничка контрола во интерната банка има право и должност за уочените појави и за своето мислење да ги извести органите и службите на интерната банка кај кои ги уочил тие појави, како и органите на интерната банка што имаат право и должност да ги отстранат тие појави.

Органите на интерната банка ги разгледуваат извештаите и мислењето на органот на самоуправната работничка контрола и за преземените мерки ги известуваат членовите на интерната банка.

Ако органите на интерната банка навремено не ги отстранат уочените појави, органот на самоуправната работничка контрола ќе го извести за тоа надлежниот орган на општествениот надзор, односно надлежниот орган за вршење надзор над законитоста на работата на интерната банка.

б) *Формирање, употреба и распоредување на приходите*

Член 105

Приходите на интерната банка се формираат од:

- 1) надоместите за вршење банкарски услуги;
- 2) каматите на дадени кредити;
- 3) другите приходи што интерната банка ќе ги оствари со своето работење, согласно со нејзините самоуправни општи акти и со прописите.

Член 106

Распоредувањето на приходот и на заедничкиот доход што ќе ги оствари интерната банка со своето работење се врши на начинот предвиден во член 7 од овој закон, во согласност со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка.

Ако средствата на приходот што ќе го оствари интерната банка не се доволни за покритие на потребите од став 1 на овој член, членовите на интерната банка го утврдуваат начинот на обезбедување на потребните средства.

Член 107

Во трошоците на работењето на интерната банка од член 7 на овој закон спаѓаат каматите на примените кредити и другите средства, надоместите за банкарските услуги, отписите на ненаплативите побарувања, амортизацијата, трошоците за деловните простории и за опрема и други трошоци на работењето, согласно со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка.

Член 108

Работниците во работната заедница на интерната банка стекнуваат доход од приходот што интерната банка ќе го оствари со своето работење зависно од придонесот во работењето на интерната банка и во задоволувањето на потребите и интересите на членовите на интерната банка.

Средствата за лични доходи и за заедничка потрошувачка работниците на работната заедница на интерната банка ги стекнуваат во согласност со основите и мерилата утврдени во самоуправната спогодба склучена помеѓу интерната банка и нејзината работна заедница и во согласност со општествените договори за распределба на средствата за лични доходи и за заедничка потрошувачка на работниците во здружениот труд и на работниците во работните заедници на членовите на интерната банка.

Со самоуправната спогодба од став 2 на овој член се обезбедува средствата за работната заедница да бидат во зависност од обемот и квалитетот на работната и степењот на одговорноста на работната заедница на интерната банка.

Член 109

Ако ненаплативоста на побарувањата настане по вина на работната заедница, собранието на интерната банка може да одлучи ненаплативите побарувања делумно или во целост да се отпишат врз товар на средствата со кои располага работната заедница на интерната банка.

7) *Фондови*

Член 110

Заради формирање средства за обезбедување на сигурност и ликвидност на работењето како и материјална основа на трудот, интерната банка ги има следниве фондови:

- 1) резервен фонд;
- 2) фонд на основни средства.

Средствата на фондовите од став 1 на овој член се формираат од здружените средства на доходот на членовите на интерната банка што нејзините членови го здружуваат, а врз основа на самоуправната спогодба за здружување во интерна банка, нејзините самоуправни општи акти и прописите.

Средствата на фондовите на интерната банка се водат на име на членовите на интерната банка.

Средствата на фондовите на интерната банка се користат согласно со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка и со нејзините самоуправни општи акти и врз основа на закон.

Член 111

Средствата на резервниот фонд се користат за отпис на ненаплативите побарувања и за покритие на други ризици што произлегуваат од работењето на интерната банка, како и за одржување на тековната ликвидност на интерната банка.

Член 112

Средствата на резервниот фонд се држат издвоени на посебна сметка кај Службата на општественото книговодство.

Член 113

Средствата на резервниот фонд можат да се користат согласно со закон и со другите прописи, со кои се определува начинот на користење на тие средства во организациите на здружен труд, ако со овој закон не е поинаку определено.

Член 114

Во резервниот фонд се здружуваат средства на членовите на интерната банка во височина што ќе се утврди со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка.

Член 115

Членовите на интерната банка, при откажувањето на самоуправната спогодба за здружување во интерна банка, можат својот влог во резервниот фонд да го повлечат од фондот или да го пренесат врз други членови на таа банка.

Со самоуправната спогодба за здружување во интерна банка и со нејзините самоуправни општи акти се утврдуваат условите, роковите и начинот на повлекување или пренесување на влогот од резервниот фонд.

Условите, роковите и начинот на повлекување или пренесување на влогот од резервниот фонд според одредбата на став 2 од овој член можат само да обезбедуваат сигурност на работењето и ликвидност на интерната банка.

Отказот на спогодбата од став 1 на овој член не го ослободува членот на интерната банка што дал отказ од обврските преземени пред отказот, како и од ризиците што произлегле од работењето на интерната банка за време на неговото членство во интерната банка.

Член 116

Средствата на фондот на основните средства на интерната банка се состојат од деловен простор, мебел, машини и друга опрема што служат за вршење на нејзината деловна активност.

Паричниот дел од средствата на фондот на основните средства интерната банка го користи за свое работење.

Член 117

Член на интерната банка нема право да ги повлече средствата здружени во фондот на основните средства. По исклучок, на барање од членот, собранието на интерната банка може да донесе одлука на членот на интерната банка што ќе го ликвидира своето работење, во паричен износ да му се вратат средствата здружени во фондот на основните средства по намирувањето на обврските што ги има спрема интерната банка.

8) Работна заедница

Член 118

Работниците што вршат административно-стручни, помошни и со нив слични работи на интерната банка можат, врз основа на самоуправна спогодба, да формираат една или повеќе работни заедници.

Работниците во работната заедница на интерната банка се одговорни за уредно и успешно извршување на работите што работната заедница ги врши во интерната банка.

Односите помеѓу интерната банка и нејзината работна заедница се уредуваат со самоуправна спогодба за меѓусебните права, обврски и одговорности, зависно од придонесот на работната заедница во остварувањето на деловните резултати на интерната банка по завршната сметка на интерната банка.

Член 119

Самоуправната спогодба од член 118 став 3 на овој закон ги содржи особено:

- 1) меѓусебните права, обврски и одговорности на работниците на работната заедница и на интерната банка;
- 2) правата, обврските и одговорностите на работната заедница за извршување на работите на интерната банка;
- 3) начинот на раководење со работната заедница и правата, обврските и одговорностите во раководењето со работната заедница за извршување на работите на работната заедница;
- 4) основите и мерилата за издвојување средства за лични доходи и за заедничка потрошувачка на работниците на работната заедница, согласно со член 108 од овој закон;
- 5) овластувањата и одговорностите на работната заедница за користење на средства на фондот на основни средства на интерната банка, како и начинот на обезбедување средства за покривање на материјалните трошоци на интерната банка и средства за проширување на материјалната основа за работа на интерната банка;
- 6) начинот на организирање на работната заедница.

Член 120

Работната заедница на интерната банка, во согласност со закон и со самоуправната спогодба склучена со интерната банка, донесува:

- 1) самоуправна спогодба за здружување на трудот на работниците во работната заедница;
- 2) статут на работната заедница;
- 3) други самоуправни општи акти.

Со актите од став 1 на овој член се уредуваат меѓусебните односи во работата и начинот на остварување на самоуправните права на работниците на работната заедница на интерната банка.

Член 121

Конституирањето на работната заедница се состои од:

- 1) склучување на самоуправна спогодба за меѓусебните права, обврски и одговорности на работниците на работната заедница на интерната банка;
- 2) избор на работнички совет на работната заедница;
- 3) донесување статут на работната заедница.

Член 122

Прописите што се однесуваат на конституирањето, работењето, статусот, самоуправната работничка контрола и престанувањето на работата на работната заедница на организациите на здружен труд сообразно се применуваат и врз работната заедница на интерната банка.

3. Основни банки

1) Здружување во основна банка

Член 123

Основната банка е самоуправна финансиска организација во која основните и други организации на здружен труд, самоуправните интересни заедници, интерните банки и другите општествени правни лица од член 3 на овој закон здружуваат труд и средства заради остварување на заеднички интереси и обезбедување на парични средства за вршење, проширување и унапредување на нивната дејност и заради остварување на други заеднички интереси, како и за вршење на парични, кредитни и други банкарски работи.

Здружувањето во основна банка се врши преку самоуправна спогодба.

Самоуправната спогодба е усвоена ако со неа се согласат мнозинството работници на секој учесник на самоуправната спогодба.

Самоуправната спогодба од името на учесниците на спогодбата ја склучуваат нивните овластени органи.

Член 124

Основна банка може да се основа ако учесниците на самоуправната спогодба за здружување во основна банка обезбедат средства и други услови потребни за нејзина работа.

Со самоуправната спогодба за здружување во основна банка се утврдуваат условите од став 1 на овој член.

Учесниците на самоуправната спогодба за здружување во основна банка стануваат нејзини членови и управуваат со основната банка во целост.

Член 125

Меѓусебните права и обврски на членовите на основната банка што здружуваат труд и средства во основната банка се уредуваат со самоуправна спогодба за здружување во основна банка.

Член 126

Основната банка може да ги врши сите банкарски работи под условите предвидени со закон.

Член 127

Самоуправната спогодба за здружување во основна банка ги содржи особено:

- 1) заедничките цели заради кои се основа основната банка;
- 2) одредбите за средствата што се здружуваат во основната банка заради обезбедување на услови за почеток на работата на основната банка, како и за начинот и рокот на здружување на тие средства;
- 3) дејноста на основната банка;
- 4) називот и седиштето на основната банка;

5) правата, одговорностите и поднесувањето на ризик за работењето на основната банка од страна на нејзините членови;

6) мерките и одговорностите за обезбедување на ликвидноста;

7) условите и начинот на здружување и работење со парични средства;

8) начинот на донесување статут и други самоуправни општи акти на основната банка;

9) начинот на управување и одредбите за органите на управување со основната банка;

10) начинот и содржината на известувањата на членовите на основната банка за нејзината деловна активност;

11) начинот на усогласување на ставовите на членовите на основната банка, посебно во врска со прашањата за чие решавање е потребна согласност на сите членови;

12) одредбите за раководниот орган;

13) условите за стекнување и престанување на правото на член во основната банка и условите за истапување од банката;

14) облиците на непосредно располагање со здружените средства и на непосредно одлучување од страна на членовите на основната банка;

15) постапката за усвојување на спогодбата за основите на среднорочниот план на основната банка и постапката за донесување на годишниот план за извршување на среднорочниот план и на мерките за нивно извршување;

16) начинот на формирање, употреба и распределба на приходите;

17) начинот на формирање и користење на средства на фондовите на основната банка;

18) начинот на вршење на самоуправната работничка контрола;

19) начинот на одлучување за статусните промени на основната банка;

20) начинот на донесување измени и дополненија на самоуправната спогодба за здружување во основна банка;

21) условите за престанување на работата на основната банка и начинот на донесување на одлука за тоа;

22) основните одредби за внатрешната организација на основната банка;

23) основната положба на работниците во работната заедница на основната банка, како и правата, обврските и одговорностите во раководењето со работната заедница.

Член 128

Основната банка има статут.

Статутот на основната банка мора да биде во согласност со самоуправната спогодба за здружување во основна банка.

Ако статутот или друг самоуправен општ акт на основната банка не е во согласност со самоуправната спогодба за здружување во основна банка, се применуваат одредбите на самоуправната спогодба.

Со статутот на основната банка, по потреба, поблиску се разработуваат одредбите на самоуправната спогодба за здружување во основна банка.

Со стаутот се уредуваат особено:

1) поврзувањето на паричните текови во основната банка врз самоуправна основа;

2) начинот на уредување на меѓусебните односи на основната банка и на нејзината работна заедница;

3) одредбите за деловната тајна и за општонародната одбрана;

4) застапувањето и потпишувањето на основната банка;

5) статусот на деловните единици на основната банка.

Статутот може да содржи и други одредби што се значајни за работењето на основната банка.

Член 129

Основната банка е правно лице со правата, обврските и одговорностите што ги има врз основа на уставот, законот и самоуправната спогодба за здружување во основна банка.

Основната банка може да почне да работи по уписот во судскиот регистар.

Уписот во судскиот регистар се врши на барање од овластеното лице, кое поднесува;

1) пријава за упис во судскиот регистар;

2) склучена самоуправна спогодба за здружување во основна банка;

3) потврда од надлежниот орган во републиката, односно автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на основната банка дека се исполнети условите за основање на банката од член 124 на овој закон;

4) други исправи согласно со прописите за упис во судскиот регистар.

Член 130

Членовите на основната банка можат да одлучат да основаат деловна единица на основната банка во која ќе управуваат со определени работи на банката, во согласност со самоуправната спогодба за здружување во основна банка.

Деловната единица на основната банка нема својство на правно лице.

Со самоуправната спогодба од став 1 на овој член се утврдуваат особено:

1) условите за основање на деловна единица;

2) делокругот на работењето на деловната единица;

3) правата, обврските и одговорностите на членовите на основната банка спрема деловната единица;

4) начинот на управување со деловната единица;

5) начинот на располагање со средствата преку сметките кај Службата на општественото книговодство за вршење на посебните функции на деловната единица;

6) начинот на управување со експозитурата и со истурените шалтери што ги основа основната банка во рамките на деловната единица;

7) правата, обврските и одговорностите на работниците во деловната единица.

Деловната единица не може да ги врши работите што се однесуваат на остварувањето на заедничкиот доход и формирањето на фондовите.

Работите преку деловната единица основната банка ги врши преку сметката на основната банка кај Службата на општественото книговодство за вршење на работите преку деловна единица и средствата на таа сметка претставуваат составен дел на жиро-сметката на основната банка.

Член 131

Основната банка може да има деловни организациони делови, како што се: експозитури, агенции, истурени шалтери и претставништва во Југославија.

Член 132

Во судскиот регистар се запишува и деловната единица од член 130 на овој закон. Деловниот организационен дел на основната банка од член 131 на овој закон се запишува, односно евидентира во судскиот регистар согласно со закон.

Член 133

За остварување на развојните програми и на плановите на тековната активност на здружениот труд, членовите на основните банки можат да донесат одлука за учество во банкарскиот конзорциум заради пошироко здружување на труд и средства и обезбедување на кредити во Југославија и во странство.

2) Управување и одлучување

Член 134

Со основната банка во целост управуваат општествените правни лица од член 3 на овој закон што склучиле самоуправна спогодба за здружување во основна банка.

Со склучувањето на самоуправната спогодба за здружување во основна банка, општествените правни лица од став 1 на овој член стануваат членови на основната банка и со тоа ги преземаат правата, обврските и одговорностите што се утврдени со таа спогодба.

Основната банка не може да го одбие барањето на општествено правно лице да пристапи кон самоуправната спогодба за здружување во основна банка ако ги исполнува условите од таа спогодба.

Член 135

Член на основната банка може да ја откаже самоуправната спогодба за здружување во основна банка.

Условите за отказ на самоуправната спогодба за здружување во основна банка и за повлекување на здружените средства се утврдуваат во таа спогодба, а можат само да ја заштитат ликвидноста на основната банка.

Отказот на спогодбата од став 1 на овој член не го ослободува членот на основната банка од обврските настанати пред отказот, како и од ризиците што ќе произлезат од работењето на основната банка за време на неговото членство во основната банка.

Член 136

Правата на управување со основната банка од член 134 на овој закон се еднакви за сите членови на основната банка.

Со самоуправната спогодба за здружување во основна банка можат да им се ограничат определени права на управување на оние членови што не ги извршуваат обврските од самоуправната спогодба за здружување во основна банка за времето додека не ги извршат тие обврски.

Ограничувањето на правата на управување од став 2 на овој член во самоуправната спогодба за здружување во основна банка мора да биде точно определено, зависно од степенот на неизвршувањето на обврските од таа спогодба.

Член 137

Општествените правни лица што не склучиле самоуправна спогодба за здружување во основна банка, а што здружиле средства за определени намени во основната банка врз основа на посебна самоуправна спогодба или договор, управуваат со здружените средства за односната намена, учествуваат во распределбата на приходите и го поднесуваат ризикот што произлегува од работењето со тие средства.

Правата од став 1 на овој член можат да ги остварат и општествено-политичките заедници со склучување на договор со учесниците на самоуправната спогодба, во согласност со член 11 од овој закон.

Член 138

Со самоуправната спогодба за здружување во основна банка може да се предвиди дека општествените правни лица кои во основната банка вложиле средства без определена намена, а кои не склучиле самоуправна спогодба за здружување во основна банка, можат да имаат определени права на управување со основната банка во делот што се однесува на работењето со нивните средства.

Член 139

Правата на граѓаните врз основа на штедни влогови и депозити да учествуваат во управувањето со основната

банка, во делот што се однесува на нејзиното работење со тие средства, и покрај договорените камати да стекнуваат и други определени погодности, се уредуваат со самоуправната спогодба за здружување во основна банка, во согласност со закон.

Член 140

Начинот на одлучување во основната банка се определува со самоуправната спогодба за здружување во основна банка.

Член 141

Орган на управување со основната банка е собрание, а негов извршен орган е извршниот одбор.

Основната банка има кредитен одбор, а може да има и други органи на кои Собранието на основната банка им доверува определени извршни и советодавни работи.

Со самоуправната спогодба за здружување во основна банка, со нејзиниот статут или со актот за здружување на труд и средства од член 11 став 2 на овој закон се определуваат органите на управување и другите органи, нивната надлежност, права, обврски и одговорности.

Член 142

Собранието на основната банка го сочинуваат делегати на членовите на основната банка.

Делегатите во Собранието на основната банка не можат да бидат избирани на време подолго од две години.

Собранието на основната банка заседава по потреба, а најмалку еднаш годишно.

Член 143

Собранието како орган на управување, во рамките на своите надлежности, утврдува дека се донесени:

- 1) самоуправната спогодба за здружување во основна банка;
- 2) статутот на основната банка;
- 3) самоуправната спогодба за основите на среднорочниот план на основната банка;
- 4) одлуката за промена на статусот на основната банка;
- 5) одлуката за престанување на работата на основната банка.

Собранието на основната банка одлучува особено за:

- 1) среднорочниот план и годишниот план за остварување на среднорочниот план, мерките за нивно спроведување и актите на деловната политика на основната банка;
- 2) горната граница на задолжувањето на основната банка во Југославија и во странство;
- 3) извештајот за работата на основната банка;
- 4) донесувањето на завршна сметка на основната банка и одлука за употребата и распоредувањето на остварениот приход;
- 5) исправката на вредноста на спорните и сомнителните побарувања и отписот на ненаплативите побарувања;
- 6) програмата за развој на организацијата и работењето на основната банка и давањето насоки за остварување на таа програма;
- 7) избирањето и разрешувањето на членовите на извршниот и кредитниот одбор и на другите одбори и комитети на основната банка;
- 8) усвојувањето на самоуправната спогодба за меѓусебните односи на основната банка и на работниците на работната заедница во основната банка;
- 9) усвојувањето на други самоуправни спогодби што се донесуваат во банката;
- 10) именувањето и разрешувањето на работоводниот орган на основната банка.

Член 144

Со статутот на основната банка се утврдуваат составот, бројот на членовите и делокругот на извршниот одбор на основната банка.

Собранието на основната банка ги избира членовите на извршниот одбор и на кредитниот одбор од своите редови.

Член 145

Членовите на извршниот и на кредитниот одбор на основната банка не можат да бидат избирани за време подолго од две години.

Член 146

Извршниот одбор на основната банка ги врши особено следниве работи:

- 1) свикува седници на собранието и на другите органи на основната банка;
- 2) подготвува предлози за кои решава собранието на основната банка;
- 3) се грижи за остварувањето на задачите на среднорочниот план на основната банка и годишниот план за остварување на среднорочниот план, како и за извршување на други одлуки на собранието на основната банка;
- 4) решава за работите на основната банка помеѓу седниците на собранието, во рамките на овластувањата утврдени со статутот и со посебни одлуки на собранието на основната банка;
- 5) се грижи, презема и спроведува мерки за одржување на ликвидноста на основната банка;
- 6) донесува одлуки за земање и давање кредити, авали и гаранции за чие донесување е овластен со статут, во согласност со мерилата што ги утврдува собранието на банката;
- 7) формира одбори и комисии за извршување на посебни задачи од својот делокруг, го определува нивниот делокруг и ги именува нивните членови.
- 8) ги утврдува спорните и сомнителните побарувања;
- 9) врз основа на соодветни исправи, ги утврдува ненаплативите побарувања.

Извршниот одбор е должен да свика собрание на основната банка ако тоа го бараат една третина од членовите на банката.

Член 147

Основната банка може да има еден или повеќе кредитни одбори.

Поблиски одредби за бројот на кредитните одбори и за бројот на членовите, за составот и делокругот на кредитните одбори се утврдуваат со статутот или со одлука на собранието на основната банка. Со тие одредби, односно одлука се утврдуваат и правата, обврските и одговорностите на членовите на кредитниот одбор.

Член 148

За донесување на одлуки за земање и давање на краткорочни кредити за ликвидност помеѓу банките, со рок за враќање до 30 дена, извршниот одбор може да го овласти работоводниот орган на основната банка.

Работоводниот орган на основната банка е должен редовно да поднесува извештај до извршниот одбор на основната банка за користење на овластувањата од став 1 на овој член.

Можноста и обемот на овластувањата за одлучување според став 1 од овој член се утврдуваат со статутот на основната банка.

Член 149

Со статутот на основната банка може да се предвиди за одлуките за давање кредити на граѓаните да се формира

комисија составена и од стручни работници на работната заедница на основната банка, што ги именува извршниот одбор.

Комисијата од став 1 на овој член работи врз основа на овластувањата дадени во одлуката за нејзиното именување, во согласност со самоуправниот општ акт на основната банка во кој се утврдени намените, обемот и условите за давање на тие кредити, и со прописите.

Член 150

Основната банка има индивидуален или колегијален работоводен орган.

Условите и начинот на именување и разрешување од должност на индивидуалниот работоводен орган, односно на претседателот и на член на колегијалниот работоводен орган се уредуваат со самоуправна спогодба за здружување во основна банка, во согласност со закон.

Член 151

Индивидуалниот работоводен орган, односно претседателот на колегијалниот работоводен орган на основната банка ја претставува основната банка пред трети лица.

Работоводниот орган на основната банка ги извршува, спроведува, односно се грижи за спроведување на одлуките на собранието, извршниот одбор и на други органи на основната банка.

Индивидуалниот работоводен орган, односно претседателот на колегијалниот работоводен орган на основната банка има право и должност да учествува во работата на органите на основната банка, како и за остварување на условите за реализација на среднорочниот план на основната банка.

Работоводниот орган на основната банка поведува иницијатива и дава предлози за унапредување на активноста на основната банка, како и за остварување на условите за реализација на среднорочниот план на основната банка.

Работоводниот орган на основната банка е одговорен: за законитоста на работата на основната банка; за применувањето на мерките на Народната банка на Југославија, на народните банки на републиките и на народните банки на автономните покраини што ги донесуваат тие заради остварување на задачите на паричната, кредитната и девизната политика; за спроведувањето на општествените договори и на самоуправните спогодби кон кои пристапува основната банка; за применувањето на одредбите на самоуправната спогодба за здружување во основна банка и нејзиниот статут; за работењето на основната банка согласно со среднорочниот план на основната банка и за одржување на ликвидноста на основната банка.

Во согласност со задачите од овој член, работоводниот орган на основната банка раководи со работата на работната заедница на основната банка и ја извршува програмата за нејзиниот развој.

За својата работа работоводниот орган на основната банка е одговорен пред извршниот одбор и пред собрание на основната банка.

Член 152

Индивидуалниот работоводен орган, односно претседателот на колегијалниот работоводен орган на основната банка има право и должност да ги запре од извршување одлуките на органите на основната банка ако смета дека се во спротивност со самоуправната спогодба за здружување во основна банка и со нејзиниот статут, со среднорочниот план на основната банка или со други одлуки на органите на основната банка.

Во случајот од став 1 на овој член, индивидуалниот работоводен орган, односно претседателот на колегијалниот работоводен орган на основната банка, на првата наредна седница, го известува извршниот одбор на основната банка, кој за спорното прашање донесува одлука.

Ако извршниот одбор на основната банка во рамките на своите права не може да донесе соодветна одлука или ако во рамките на своите овластувања не го усвои ставот на индивидуалниот работоводен орган, односно на пре-

тседателот на колегијалниот работоводен орган на основна банка, должен е во рок од три работни дена од денот на одржувањето на седницата од став 2 на овој член да свика седница на собранието на основната банка.

Член 153

Ако индивидуалниот работоводен орган, односно претседателот на колегијалниот работоводен орган на основната банка смета дека акт на орган на основната банка е во спротивност со законот и со другите прописи, со самоуправната спогодба за здружување во основна банка, со статутот и со другите самоуправни општи акти и со самоуправните спогодби кон кои пристапила основната банка, ќе го предупреди за тоа органот што го донел таквиот акт.

Ако и по предупредувањето органот што го донел таквиот акт остане при својот акт, а собранието на основната банка, според постапката од член 152 став 3 на овој закон, не го усвои ставот на индивидуалниот работоводен орган, односно на претседателот на колегијалниот работоводен орган, индивидуалниот работоводен орган, односно претседателот на колегијалниот работоводен орган ќе го запре од извршување тој акт, во согласност со закон, и за тоа ќе го извести надлежниот орган на општествено-политичката заедница во рок од три работни дена од денот на запирањето на актот.

Ако индивидуалниот работоводен орган, односно претседателот на колегијалниот работоводен орган на основната банка смета дека актот на работната заедница е во спротивност со закон и со другите прописи, со самоуправната спогодба со која се уредени односите помеѓу основната банка и нејзината работна заедница или со друг самоуправен општ акт на банката што се однесува на работната заедница на банката, ќе ја предупреди на тоа работната заедница. Ако и по предупредувањето работната заедница остане при својот акт, индивидуалниот работоводен орган, односно претседателот на колегијалниот работоводен орган ќе го запре од извршување тој акт во согласност со закон, и во рок од три работни дена од денот на запирањето на актот ќе го извести за тоа надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

Работоводниот орган на основната банка е одговорен за исполнувањето на обврските на основната банка пропишани со закон.

Член 154

Поблиски одредби за правата и должностите на работоводниот орган на основната банка се утврдуваат со самоуправната спогодба за здружување во основна банка и со нејзиниот статут.

Правата и должностите на работоводниот орган на основната банка во однос на работната заедница на основната банка се утврдуваат со статутот на основната банка, со другите самоуправни општи акти и со самоуправната спогодба склучена помеѓу основната банка и нејзината работна заедница.

3) Одржување на ликвидноста и поднесување на ризици

Член 155

Основната банка го води своето работење на начин кој обезбедува извршување на нејзините обврски во вкупниот обем и според нивната рочност и со тоа ја одржува својата ликвидност.

Со самоуправната спогодба за здружување во основна банка, со среднорочниот план и со годишниот план за остварување на среднорочниот план на основната банка се утврдуваат начинот, мерките и одговорностите за одржување на ликвидноста на основната банка, како и обемот на потребните ликвидни средства.

Член 156

Основната банка, која дава авал на хартиите од вредност што ги издаваат организации на здружен труд, дава гаранции за нивните обврски и издава сопствени хартии од вредност заради одржување на ликвидноста, може да формира посебна резерва за ликвидност.

Формирањето и износот на посебната резерва за ликвидност, во однос на обемот на работите од став 1 на овој член, се утврдуваат со самоуправната спогодба за здружување во основна банка, со среднорочниот план на основната банка и со други самоуправни општи акти или одлуки на органите на управување со основната банка.

Средствата на посебната резерва за ликвидност се држат на редовната жиро-сметка на основната банка, ако со сојузен закон не е поинаку определено, и можат да се користат само за намирување на обврските по работите од овој член, ако основната банка нема други ликвидни средства.

Член 157

За одржување на тековната ликвидност, во случај на краткорочна временска неусогласеност помеѓу средствата и обврските, може да се склучи самоуправни спогодба на основните и на здружените банки за нивното меѓусебно краткорочно кредитирање.

Со спогодбата од став 1 на овој член се утврдуваат постапката, условите и изворите на средствата за кредитирање од тој став.

Работите од став 1 на овој член можат да се вршат во рамките на здружението на банкарските организации, преку негова посебна сметка кај Службата на општественото книговодство, како и во рамките на здружените банки.

Здруженијата на банкарските организации и здружените банки, во рамките на вршењето на работите од став 1 на овој член, можат да вршат промет на хартии од вредност издадени според одредбите на сојузниот закон со кој се уредува обезбедувањето на плаќањата помеѓу корисниците на општествени средства, како и прометот на други хартии од вредност.

Со самоуправната спогодба од став 1 на овој член се утврдуваат правата, обврските и заемните одговорности на сите учесници во рамките на здруженијата на банкарските организации и на основните и здружените банки.

Административно-стручните, помошните и со нив слични работи ги вршат работниците во работната заедница на здруженијата на банкарските организации од став 1 на овој член, односно работниците во работната заедница на здружената банка.

Член 158

Обврските на основната банка се намируваат врз товар на средствата на нејзината жиро-сметка.

Ако на жиро-сметката на основната банка нема доволно средства за намирување на обврските, прво се користат средствата на нејзиниот резервен фонд, а потоа средствата на нејзината задолжителна резерва кај Народната банка на Југославија.

Искористените средства на резервниот фонд и средствата на задолжителната резерва се враќаат на начинот и под условите што се утврдени со сојузен закон, односно со прописи донесени врз основа на него.

Член 159

Ако основната банка ги користи средствата на резервниот фонд во смисла на член 158 став 2 од овој закон непрекинато во траење подолго од петнаесет дена, извршниот одбор на основната банка е должен да ја разгледа состојбата на ликвидноста и да преземе мерки предвидени со самоуправните општи акти на основната банка заради обезбедување средства на жиро-сметката на основната банка за уредно извршување на обврските.

Извршниот одбор на основната банка е должен одлучувањето за преземање на мерките од став 1 на овој член да ја донесе во рок од пет работни дена од денот на истекот на рокот од став 1 на овој член и за тоа да ја извести народната банка на републиката, односно народната банка на автономната покраина.

Член 160

Ако основната банка ги користи средствата на задолжителната резерва во смисла на член 158 став 2 од овој закон, народната банка на републиката, односно народната банка на автономната покраина може спрема таа основна банка да преземе мерки за чие преземање е овластена со закон.

Член 161

Основната банка се смета за неликвидна, во смисла на овој закон, ако со мерките што ги презел извршниот одбор на основната банка во согласност со член 159 од овој закон и со мерките што ги презела народната банка на републиката, односно народната банка на автономната покраина во согласност со член 160 од овој закон не се обезбедени средства за редовно извршување на обврските на основната банка и за враќање на искористените средства на резервниот фонд и на средствата на задолжителната резерва, во согласност со член 158 став 3 од овој закон.

Основната банка се смета за неликвидна и ако, покрај мерките од став 1 на овој член, за редовно намиравање на своите обврски користи средства на задолжителната резерва кај Народната банка на Југославија непрекинато во траење од десет работни дена или со прекини во траење од дваесет работни дена во текот на еден месец и ако во определен рок не изврши пренос на девизниот прилив што им припаѓа на други банки.

Основната банка се смета за неликвидна, во смисла на овој закон, и ако има втасани а ненамирени обврски спрема странство, или ако во пропишаниот рок не ги пренела девизите врз Народната банка на Југославија, согласно со сојузните закони и други сојузни прописи.

Народната банка на Југославија ги утврдува поблиските услови кога се смета дека основната банка е неликвидна.

Претседателот на извршниот одбор на основната банка е должен, во натамошен рок од пет работни дена од денот на истекот на времето од став 2 на овој член, да свика седница на одборот на која ќе утврди дека банката е неликвидна.

Член 162

Ако основната банка е неликвидна во смисла на член 161 од овој закон, извршниот одбор на основната банка е должен, во рок од пет наредни работни дена од денот на одржувањето на седницата на која е утврдено дека банката е неликвидна, да свика седница на собранието на основната банка, која мора да се одржи во рок од наредните дваесет работни дена.

Член 163

Собранието на основната банка ги утврдува причините за неликвидноста и ги определува начинот, мерките и рокот за отстранување на тие причини и за воспоставување ликвидност на основната банка. Тој рок не може да биде подолг од триесет дена од денот на одржувањето на седницата на собранието на основната банка.

Ако во рокот од став 1 на овој член не се обезбедат услови за ликвидност на основната банка, собранието на основната банка во рок од триесет дена донесува програма за санација. Програмата за санација на основната банка мора да се донесе во рок од триесет дена од денот на истекот на рокот од став 1 на овој член.

Основната банка е должна за донесените одлуки и преземените мерки од ст. 1 и 2 на овој член веднаш да ги извести народната банка на републиката, односно народната банка на автономната покраина, надлежниот орган во републиката, односно во автономната покраина и соб-

ранието на општината на чија територија е седиштето на основната банка.

Член 164

Надлежниот орган во републиката, односно во автономната покраина, по приемот на известувањето од член 163 став 3 од овој закон е должен, по прибавеното мислење од народната банка на републиката, односно од народната банка на автономната покраина, да ги разгледа преземените мерки и одлуките донесени од страна на органи-те на основната банка.

Ако надлежниот орган во републиката, односно во автономната покраина оцени дека донесените одлуки и преземените мерки на основната банка не се доволни за нејзина санација, може да му предложи на собранието на републиката, односно на собранието на автономната покраина да ги донесе следниве дополнителни мерки:

1) да ги обврзе членовите на основната банка на дополнителна уплата на средства во фондот за солидарна одговорност и во резервниот фонд на основната банка;

2) да ја обврзе основната банка првенствено да ги извршува своите обврски спрема лицата што не се нејзини членови;

3) да свика меѓуопштински состанок на претставници на општините на чии територии основната банка претежно работи и да им предложи на тие општини да донесат одлука да учествуваат во санацијата на основната банка со средствата со кои располагаат;

4) да ја обврзе републиката, односно автономната покраина да учествува во санацијата на основната банка со средствата со кои располага.

Ако во санацијата на основната банка учествува општествено-политичка заедница, во смисла на точ. 3) и 4) од став 2 на овој член, надлежниот орган во републиката, односно во автономната покраина може да донесе одлука за именување на овластено лице во основната банка на предлог од народната банка на републиката, односно од народната банка на автономната покраина, а од редовите на стручните работници на народната банка, кое ќе врши контрола над спроведувањето на сите мерки за санација на основната банка.

Лицето овластено од републиката, односно од автономната покраина од став 3 на овој член има право и должност да ја запре од извршување секоја одлука на органите на основната банка која не е во согласност со мерките за санација на основната банка, и во рок од десет дена од денот на запирањето на одлуката, да го извести за тоа собранието на републиката, односно собранието на автономната покраина заради донесување на конечна одлука.

Надлежниот орган во републиката, односно во автономната покраина донесува одлука за престанување на мандатот на овластеното лице од став 3 на овој член на предлог од народната банка на републиката, односно од народната банка на автономната покраина и врз основа на нејзиниот извештај за резултатите од мерките преземени за санација на основната банка.

Член 165

Ако оцени дека со програмата за санација и со дополнителните мерки на републиката, односно на автономната покраина и општината, не може да се санира основната банка, собранието на основната банка, во согласност со надлежниот орган во републиката, односно во автономната покраина, донесува одлука за престанување на работата на основната банка и за тоа ги известува народната банка на републиката, односно народната банка на автономната покраина и Службата на општественото книговодство.

Член 166

Ако надлежниот орган во републиката, односно во автономната покраина даде согласност за престанување на работата на основната банка во смисла на одредбите на

член 165 од овој закон, основната банка е должна од средствата со кои располага и од средствата на своите членови, во смисла на член 167 од овој закон, да ги намира сите доверители на основната банка што не се членови на таа основна банка.

Член 167

За своите обврски основната банка одговара со сите средства со кои располага.

Ако средствата од став 1 на овој член не се доволни за намиравање на нејзините обврски, членовите одговараат за обврските на основната банка и со други средства, сразмерно на средствата со кои вкупно располагаат, и тоа според следниов редослед:

- 1) со средствата на резервниот фонд;
- 2) со паричниот дел од средствата на деловниот фонд;
- 3) со сите други средства со кои располагаат.

Одредби за одговорноста на членовите на основната банка за обврските на основната банка се утврдуваат со самоуправната спогодба за здружување во основна банка.

Член 168

Ненаплативите побарувања по дадени кредити основната банка ги отпишува врз товар на приходите што ќе ги оствари со своето работење.

Ако ненаплативите побарувања не можат да се отпишат врз товар на приходите на основната банка, отписот се врши врз товар на средствата на фондот за солидарна одговорност на основната банка.

Ако отписот на ненаплативите побарувања не може да се изврши врз товар на средствата на фондот за солидарна одговорност, собранието на основната банка одлучува за начинот на отпис и за изворите на средствата од кои ќе се врши отписот.

Средствата на задолжителниот дел на фондот за солидарна одговорност на основната банка, искористени за отпис на ненаплативите побарувања, мораат да се вратат во тој фонд во рок кој не може да биде подолг од пет години, со тоа што во тој рок секоја година да се враќа најмалку една петтина од искористените средства.

Член 169

Ако основната банка престане со работа, побарувањата на граѓаните по основ на штедни влогови, тековни сметки и депозити на девизни сметки на граѓаните се намираваат пред намиравањето на побарувањата на другите доверители на основната банка.

4) Планирање и деловна политика

Член 170

Со самоуправната спогодба за основите на планот и со планот на основната банка се утврдуваат односите, правата и обврските на основните и на други организации на здружен труд, на самоуправните интересни заедници и на други општествени правни лица - членови на банката, како носители на заедничките интереси во здружувањето на труд и средства од доходот и на нивната циркулација и концентрација, заради заедничко остварување на доход и заедничко обезбедување на парични средства за вршење, проширување и унапредување на дејноста на основните и други организации на здружен труд и на други самоуправни организации и заедници и на другите заеднички интереси, во делот што се остварува преку основната банка.

Плановите на основната банка се усогласуваат со плановите на општествено-политичките заедници.

Основните банки се должни користењето на слободните средства собрани од штедните влогови да го усогласуваат со плановите на општествено-политичките заедници на чии територии се собрани тие средства.

Член 171

Основната банка донесува среднорочен план и годишен план за остварување на среднорочниот план.

Среднорочниот план на основната банка се донесува врз основа на спогодбата за основите на среднорочниот план на основната банка, што меѓусебно ја склучуваат членовите на основната банка.

Годишниот план за остварување на среднорочниот план се донесува на начинот утврден со самоуправната спогодба за здружување во основна банка и со статутот на банката.

Член 172

Со самоуправната спогодба за основите на среднорочниот план на основната банка се утврдуваат односите, правата и обврските на членовите на банката содржани особено во:

1) заедничките цели и правците на развојот на здружениот труд;

2) задачите на основната банка во остварувањето на заедничките цели и правците на развојот на здружениот труд и во можностите за здружување, собирање и прибавување на средства за извршување на тие задачи;

3) основните правци на насочување на здружените, собраните и прибавените средства и во начинот и мерките за усогласување на потребите на здружениот труд со можностите за здружување, собирање и прибавување на средства;

4) основите и мерилата за насочување на средствата, за давање авали и гаранции;

5) начинот и мерките за одржување на ликвидноста на основната банка;

6) политиката за здружување на средства во фондовите на банката;

7) основните намени и општите услови за здружување на инвестициони средства во рамките или со посредство на банката и во основните мерила за распоредување на заедничкиот доход по основ на здружување на тие средства, како и во начинот за поднесување ризици.

Самоуправната спогодба за основите на среднорочниот план на основната банка се усвојува според постапката предвидена во член 123 ст. 3 и 4 од овој закон.

Член 173

Со среднорочниот план на основната банка, тргувајќи од заедничките цели на членовите на основната банка за зголемување на својот и на вкупниот општествен доход и за зголемување на продуктивноста на трудот, се утврдуваат особено:

1) основните правци и економските показатели на плановите за развој и програмите за тековна активност на здружениот труд;

2) обмот на здружувањето и насочувањето на наменските средства;

3) обмот на собирањето и прибавувањето на парични средства;

4) задолжително насочување на средствата и извршувањето на порано преземените обврски;

5) насочувањето на слободните средства за реализација на плановите за развој и на програмите за тековна активност на здружениот труд;

6) начинот и мерките за одржување на ликвидноста на основната банка;

7) начинот на формирање и користење на средствата здружени во фондовите на банката и формирањето и распоредувањето на заеднички остварениот доход, како и мерките и начинот на поднесување на ризици по работите на основната банка.

Придружни документи што претставуваат составен дел на среднорочниот план на основната банка се:

- 1) планот за развој на основната банка и на нејзината работна заедница;
- 2) планот на кредитниот биланс на основната банка;
- 3) политиката на каматните стапки и тарифите на надоместите за услугите што ги врши основната банка;
- 4) планот на приходите и расходите на основната банка;
- 5) финансискиот план на основната банка сообразно со член 13 од овој закон.

Член 174

Годишниот план за остварување на среднорочниот план на основната банка содржи особено анализа на среднорочниот план за претходниот период по елементите на среднорочниот план, како и мерки и акции за остварување на задачите од среднорочниот план, и тоа на делот за наредната година, со кои се обезбедува остварување на тековниот среднорочен план, во согласност со условите и можностите на општествено-економскиот развој и со мерките на економската политика.

Составен дел на годишниот план за остварување на среднорочниот план на основната банка претставуваат актите на деловната политика на основната банка, и тоа:

- 1) поблиските услови за собирање и насочување на средствата за граѓаните;
- 2) планот на кредитниот биланс на основната банка;
- 3) планот на приходите и расходите на основната банка;
- 4) финансискиот план на основната банка сообразно со член 13 од овој закон.

Член 175

Заради проширување на можностите за остварување на своите планови, основната банка:

- 1) склучува самоуправни спогодби со други банкарски организации за заедничките мерки за остварување на плановите, како и на мерките на економската, кредитната, монетарната и девизната политика;
- 2) стапува со други банкарски организации, со организации на здружен труд и со други општествени правни лица во конзорциуми заради остварување на одделни развојни планови и програми за тековната активност на своите членови или на други општествени правни лица.

Член 176

Основната банка е должна своите планови и акти на деловната политика да ги објави и да ги стори достапни за секој член на основната банка.

Одредбите за начинот на објавување на плановите и актите на деловната политика се утврдуваат со статутот на основната банка.

Член 177

Основната банка е должна редовно да ги известува своите членови за текот на извршувањето на плановите и актите на деловната политика.

Роковите, содржината и начинот на известување се утврдуваат со статутот на основната банка.

Член 178

Одредбите за постапката за донесување на среднорочниот план и на годишниот план за остварување на среднорочниот план се утврдуваат со самоуправната спогодба за здружување и со статутот на основната банка, во согласност со закон.

5) Самоуправна работничка контрола

Член 179

Заради остварување и заштита на своите самоуправни права во поглед на управувањето со работите и со

средствата во целокупноста на односите на општествената репродукција, работниците во организациите на здружен труд и работните луѓе во самоуправните интересни заедници и во други општествени правни лица што се членови на основната банка, самоуправната работничка контрола ја остваруваат преку органите на управување со основната банка и преку посебен орган на самоуправната работничка контрола на основната банка.

Член 180

Органот на самоуправната работничка контрола врши контрола особено во поглед на:

- 1) спроведувањето на самоуправната спогодба за здружување во основна банка;
- 2) спроведувањето на статутот на основната банка;
- 3) спроведувањето на плановите и актите на деловната политика на основната банка;
- 4) спроведувањето на одлуките на органите на основната банка;
- 5) општествено одговорното и економски целесообразно прибавување и користење на средствата и располагањето со нив;
- 6) известувањето на членовите на основната банка за прашањата од интерес за донесување одлуки и за контрола на работата на основната банка.

Член 181

Составот, начинот на избор и отповик, правата, должностите и одговорностите на членовите на органот на самоуправната работничка контрола во основната банка се утврдуваат со самоуправната спогодба за здружување во основна банка, односно со самоуправните општи акти на основната банка во согласност со закон.

Член на органот на самоуправната работничка контрола не може истовремено да биде делегат во собранието на банката, член на извршниот одбор, на други органи на основната банка на кои собранието им доверува извршни и советодавни работи и на раководниот орган.

Член 182

Раководниот орган на основната банка е должен на органот на самоуправната работничка контрола да му ја стави на располагање потребната документација и да му овозможи увид во работата на основната банка, односно да му обезбеди остварување на контрола.

Член 183

Органот на самоуправната работничка контрола во основната банка има право и должност за уочените појави и за своето мислење да ги известува органите на основната банка кај кои ги уочил тие појави, како и органите на основната банка што имаат право и должност да ги отстранат тие појави.

Органите на основната банка го разгледуваат извештајот и мислењето на органот на самоуправната работничка контрола и за преземените мерки ги известуваат членовите на основната банка.

Ако органите на основната банка навремено не ги отстранат уочените појави, органот на самоуправната работничка контрола за тоа ќе го известува надлежниот орган на општествениот надзор, односно надлежниот орган за вршење надзор над законитоста на работата на основната банка.

6) Утврдување и распоредување на приходите и на заедничкиот доход

Член 184

Приходите на основната банка се формираат од:

- 1) учеството во доходот по основ на заеднички остварен доход во Југославија, односно во приходот од заеднички вложувања во странство;

- 2) каматите на дадени кредити;
- 3) надоместите за вршење на банкарски услуги;
- 4) други приходи што основната банка ќе ги оствари со своето работење, согласно со нејзиниот статут и со прописите.

Член 185

Распоредување на заедничкиот доход што ќе го оствари основната банка се врши според мерилата и критериумите што се предвидени со самоуправната спогодба за здружување во основна банка или со посебна самоуправна спогодба, во согласност со член 7 од овој закон.

Член 186

Во трошоци на работењето на основната банка од член 7 на овој закон спаѓаат каматите на примените кредити и други средства, надоместите за банкарски услуги, отписите на ненаплативите побарувања, амортизацијата, трошоците за деловни простории и за опрема и други трошоци на работењето, согласно со самоуправната спогодба за здружување во основна банка.

Член 187

Работниците во работната заедница на основната банка стекнуваат доход од приhodот што основната банка ќе го оствари со своето работење зависно од придонесот во работењето на основната банка и задоволувањето на потребите и интересите на членовите на основната банка.

Средства за лични доходи и за заедничка потрошувачка работниците на работната заедница на основната банка стекнуваат во согласност со основите и мерилата утврдени во самоуправната спогодба, склучена помеѓу основната банка и нејзината работна заедница, и во согласност со општествените договори за распределба на средствата за лични доходи и заедничка потрошувачка на работниците во здружениот труд и на работниците во работните заедници на членовите на основната банка.

Со самоуправната спогодба од став 2 на овој член се обезбедува средствата за работната заедница да бидат во зависност од обемот и квалитетот и од степенот на одговорноста на работата на работната заедница.

Член 188

Ако ненаплативоста на побарувањата настане по вина на работната заедница, собранието на основната банка може да одлучи ненаплативите побарувања делумно или во целост да се отпишат врз товар на средствата со кои располага работната заедница.

7) Фондови

Член 189

Заради формирање средства за обезбедување на сигурноста и ликвидноста на работењето, како и на материјалната основа на трудот, основната банка ги има следниве фондови:

- 1) фонд за солидарна одговорност;
- 2) резервен фонд;
- 3) фонд на основните средства.

Средствата на фондовите од став 1 на овој член се формираат од здружените средства на доходот на членовите на основната банка, врз основа на самоуправната спогодба за здружување во основна банка, на нејзиниот статут и на закон.

Средствата на фондовите на основната банка се водат на име на членовите на основната банка.

Средствата на фондовите на основната банка се користат согласно со самоуправната спогодба за здружување во основна банка, со нејзиниот статут и врз основа на закон.

Основната банка може да основа и други фондови врз основа на самоуправната спогодба за здружување во основна банка и на нејзиниот статут или врз основа на други самоуправни спогодби и одлуки на членовите на основната банка.

Член 190

Средствата на фондот за солидарна одговорност се користат за отпис на ненаплативите побарувања, како и за покрите на други ризици што произлегуваат од работењето на основната банка.

Средствата на фондот за солидарна одговорност можат привремено да се користат и за вложување во намени што ќе ги определат членовите на основната банка што здружиле средства во тој фонд.

Член 191

Височината на средствата на фондот за солидарна одговорност изнесува најмалку 3% од состојбата на пласманите по кои основната банка поднесува ризик по завршната сметка за претходната година.

Начинот на здружување и рокот на уплата на средствата во фондот за солидарна одговорност се утврдуваат со самоуправната спогодба за здружување во основна банка, со тоа што рокот за уплата да не може да биде подолг од пет година, а височината на здружувањето да изнесува најмалку 0,6% годишно.

Член 192

Средствата на резервниот фонд се користат за одржување на тековната ликвидност на основната банка, согласно со закон и со другите прописи.

Средствата на резервниот фонд се држат издвоени на посебна сметка кај народната банка на републиката, односно народната банка на автономната покраина.

Член 193

Во резервниот фонд се здружуваат средствата на членовите на основната банка, со тоа што износот на средствата здружени во тој фонд да не може да биде помал од 0,3% од состојбата на пласманите по кои основната банка поднесува ризик, а по завршната сметка за секоја година за која се врши издвојување на средства во тој фонд.

Кога вкупните средства на резервниот фонд ќе ја достигнат височината од најмалку 3% од износот на основните од став 1 на овој член, престанува обврската за здружување во тој фонд.

Член 194

Членовите на основната банка, при отказот на самоуправната спогодба за здружување во основна банка, можат да го пренесат својот влог во фондот за солидарна одговорност и влогот во резервниот фонд врз другите членови на таа основна банка или можат да ги повлечат од тие фондови.

Со самоуправната спогодба за здружување во основна банка и со нејзиниот статут се утврдуваат условите, роковите и начинот на пренесување и повлекување на влоговите од фондот за солидарна одговорност и од резервниот фонд.

Условите, роковите и начинот на повлекување на влоговите од став 2 на овој член можат само да ја обезбедуваат сигурноста на работењето и ликвидноста на основната банка.

Член 195

Средствата на фондот на основните средства на основната банка се состојат од деловен простор, мебел, машини и друга опрема што служат за вршење на нејзината деловна активност.

Паричниот дел на фондот на основните средства банката го користи за своето работење или може да го здружи во фондот на основните средства на здружената банка.

Член 196

Член на основната банка нема право да ги повлече средствата здружени во фондот на основните средства. По исклучок, на барање од членот, собранието на основната банка може да донесе одлука на членот на основната банка што ќе го ликвидира своето работење, во паричниот износ да му се вратат средствата здружени во фондот на основните средства по намирувањето на обврските што ги има спрема основната банка.

8) Работна заедница

Член 197

Работниците што вршат административно-стручни, помошни и со нив слични работи на основната банка можат, врз основа на самоуправна спогодба, да формираат една или повеќе работни заедници.

Работниците во работната заедница на основната банка се одговорни за уредно и успешно извршување на работите што ги врши работната заедница во основната банка.

Односите помеѓу основната банка и нејзината работна заедница се уредуваат со самоуправна спогодба за меѓусебните права, обврски и одговорности, зависно од придонесот на работната заедница во остварувањето на деловните резултати на основната банка по завршната сметка на основната банка.

Член 198

Одредбите на чл. 119 – 122 од овој закон се однесуваат и на работната заедница на основната банка.

4. Здружени банки

Член 199

Членовите на основната банка можат да одлучат за здружување на основната банка со други основни банки во здружена банка.

Членови на здружената банка се оние основни банки што врз основа на одлука на своите членови склучиле самоуправна спогодба за здружување во здружена банка и со тоа ги презеле правата, обврските и одговорностите што се утврдени со таа спогодба.

Член 200

Здружената банка може да врши банкарски работи што се утврдени во самоуправната спогодба за здружување во здружена банка или во посебна самоуправна спогодба на основните банки – членови на здружената банка, а особено оние што се однесуваат на:

- 1) здружувањето на труд и средства за определени намени;
- 2) земањето на кредити во Југославија и во странство;
- 3) давањето на кредити;
- 4) давањето на гаранции и авали на хартии од вредност;
- 5) издавањето и прометот на хартии од вредност;
- 6) девизните работи;
- 7) работите на платниот промет со странство;
- 8) организирањето и собирањето на штедни влогови и депозити на физички лица во странство од име и за сметка на своите членови.

Член 201

Самоуправната спогодба за здружување во здружена банка ги содржи особено:

- 1) целите на здружувањето во здружена банка;
- 2) работите од заеднички интерес што ги врши здружената банка;

3) начинот и намените на здружувањето на средства во здружена банка;

4) називот и седиштето на здружената банка;

5) меѓусебните права и обврски на основните банки – членови на здружената банка, а посебно правата и обврските во одржувањето на ликвидноста на здружената банка;

6) начинот на поднесување на ризици за работењето на здружената банка;

7) начинот на формирање на приходите на здружената банка, а посебно кога здружената банка со вршење на работите од заеднички интерес не може да оствари приходи потребни за намирување на нејзините расходи и други потреби;

8) видот на фондовите и начинот на здружување средства за формирање на фондови.

Самоуправната спогодба за здружување во здружена банка содржи и други одредби предвидени со овој закон за самоуправната спогодба за здружување во основна банка.

Член 202

Здружената банка е правно лице со правата, обврските и одговорностите што ги има врз основа на уставот, закон и на самоуправната спогодба за здружување во здружена банка.

Уписот во судскиот регистар се врши на барање од овластеното лице, кое поднесува:

- 1) пријава за упис во судскиот регистар;
- 2) склучена самоуправна спогодба за здружување во здружена банка;
- 3) потврда од надлежниот орган во републиката, односно автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на здружената банка, издадена врз основа на мислењето на народната банка на републиката, односно народната банка на автономната покраина, дека во самоуправната спогодба за здружување во здружена банка се утврдени соодветната постапка и мерките чие применување го обезбедува одржувањето на ликвидноста на здружената банка;
- 4) други исправи согласно со прописите за уписот во судскиот регистар.

Член 203

Здружената банка може да има свои претставништва во Југославија и во странство.

Член 204

Со здружената банка управуваат основните банки – членови преку делегати што ги избрале нивните членови.

Член 205

Во самоуправната спогодба за здружување во здружена банка се утврдува меѓусебната супсидијарна неограничена одговорност на членовите за обврските на здружената банка, како и начинот на извршување на меѓусебните обврски и побарувања по основ на дејството на супсидијарната неограничена одговорност.

Член 206

Заради обезбедување средства за извршување на работите од член 200 на овој закон и извршување на обврските утврдени со закон, здружената банка има фонд за солидарна одговорност, резервен фонд и фонд на основни средства.

Средствата на фондовите од став 1 на овој член се формираат од соодветните фондови на основните банки во височината, под условите и на начинот што се предвидени во самоуправната спогодба за здружување во здружена банка и во согласност со овој закон.

Средствата на фондовите на основните банки што се здружени во фондовите на здружената банка можат, согласно со самоуправната спогодба од став 2 на овој член, да се држат во фондовите на основните банки до нивното користење од страна на здружената банка.

Член 207

Здружената банка што врши работи на платниот промет со странство држи дел од резервниот фонд во странски средства за плаќање.

Делот од резервниот фонд во странски средства за плаќање го утврдува извршниот одбор на здружената банка, зависно од обемот на работењето на здружената банка со странство.

Член 208

За одржување на тековната ликвидност, основните банки и здружените банки можат да здружуваат, покрај другите средства, и дел од средствата на своите резервни фондови и од средствата на посебната резерва за ликвидност.

Член 209

Одредбите на овој закон што се однесуваат на управувањето и одлучувањето, на одржувањето на ликвидноста и поднесувањето на ризици, на планирањето и деловната политика, на самоуправната работничка контрола, на формирањето и распоредувањето на приходите, на фондовите и на работната заедница на основната банка, сообразно се применуваат и врз здружената банка, ако со овој закон или со други прописи не е поинаку определено.

II. БАНКАРСКИ КОНЗОРЦИУМИ

Член 210

За остварување на развојните планови и програми за тековна активност на здружениот труд, членовите на две или на повеќе банки и специјализирани финансиски организации можат да формираат банкарски конзорциум заради пошироко здружување на труд и средства и обезбедување на кредити во Југославија и во странство.

Членовите на здружените банки и на специјализирани финансиски организации, освен самоуправните фондови на здружениот труд, можат да формираат банкарски конзорциум заедно со странски банки и други финансиски организации, во согласност со сојузен закон.

Член 211

Конзорциумот на банки се формира со самоуправна спогодба, односно со договор кога учествуваат странски лица, со кои се утврдуваат особено:

- 1) целите на формирањето на конзорциумот;
- 2) банките и специјализираните финансиски организации што учествуваат во конзорциумот (членови на конзорциумот);
- 3) банката или специјализираната финансиска организација која од името на членовите го организира конзорциумот и раководи со неговата работа;
- 4) органите на управување со работите на конзорциумот;
- 5) меѓусебните права и обврски на членовите на конзорциумот;
- 6) времето за кое конзорциумот се основа и начинот на неговото престанување;
- 7) начинот на поднесување на општ и посебен ризик на членовите на конзорциумот што произлегуваат од работите на конзорциумот.

Конзорциумот може да биде траен ако се во прашање заеднички интереси од постојан карактер, или повремени ако е во прашање само извршување на определена работа.

III. САМОУПРАВНИ ФОНДОВИ НА ЗДРУЖЕНИОТ ТРУД

Член 212

Самоуправните фондови на здружениот труд се основаат во согласност со закон, заради здружување на средства за задоволување на заедничките интереси и потреби на здружениот труд за определени намени. Здружувањето и користењето на средствата на фондовите може да биде во вид на кредит или без обврска за враќање.

Самоуправни фондови можат да се основаат во рамките на определени стопански гранки и групации, на производствено-прометни комплекси на целокупното стопанство, како и врз територијален принцип.

Ако со одлуката за основање на самоуправен фонд на здружениот труд се определи тој да работи како банка или да врши одделни банкарски работи, врз тој фонд, односно врз тие банкарски работи се применуваат одредбите на овој закон што се однесуваат на банките, односно на банкарското работење.

IV. ШТЕДНО-КРЕДИТНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Член 213

За работите на собирање на штедни влогови и на други средства на граѓаните, давање кредити на граѓаните, вршење на платниот промет и други банкарски работи за сметка на граѓаните, можат да се основаат штедно-кредитни организации.

Штедно-кредитни организации се: штедилниците, Поштенската штедилница, штедно-кредитните задруги, штедно-кредитните служби при земјоделските, занаетчиските и други задруги и други организации што се занимаваат со штедно-кредитно работење.

1. Штедилници

Член 214

Штедилниците се занимаваат со работи на собирање средства од граѓаните во вид на штедни влогови, депозити по тековни и жиро-сметки, со продажба на хартии од вредност и со други банкарски работи со граѓаните.

Собраниите средства штедилницата ги користи за давање кредити на граѓаните за унапредување на нивните дејности што ги вршат со средства на трудот во сопственост на граѓани за купување и изградба на станови, за набавка на предмети за широка потрошувачка и за други потреби на граѓаните.

Слободните средства штедилницата може да ги користи во согласност со самоуправната спогодба за основање и со актите на деловната политика, за давање кредити, непосредно или преку основните банки, за потребите на финансирање на програмите опфатени со општествените планови на месните и општествено-политичките заедници врз основа на заедничките интереси на организациите на здружен труд и интересите на сопствениците на штедни влогови на територијата на која работи штедилницата.

Штедилницата може да се занимава со собирање на наменски средства од граѓаните за кредитирање, односно финансирање на определени програми од името и за сметка на учесниците во здружувањето на труд и средства, како и со други финансиски работи што ќе ги доверат нејзините органи на управување, а во согласност со овој закон и со други прописи.

Член 215

Штедилница можат да основаат основните и други организации на здружен труд, месните заедници, самоуправните интересни заедници и други општествени правни лица, во рамките на своите самоуправни права, врз основа на самоуправните одлуки на работниците и работните луѓе што живеат или работат на определена територија.

Член 216

Ако републиките, односно автономните покраини не донесат прописи за основањето, управувањето, организацијата и работењето на штедилниците, одредбите на овој закон што се однесуваат на основните банки сообразно се применуваат и врз штедилниците.

2. Поштенска штедилница**Член 217**

Поштенската штедилница претставува единствена штедилничка организација за целата територија на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, која врши работи од посебен општествен интерес.

Поштенската штедилница може:

1) да собира динарски и девизни штедни влогови на граѓаните и граѓанските правни лица, во согласност со сојузен закон;

2) да води тековни сметки на граѓаните и да врши платен промет во Социјалистичка Федеративна Република Југославија, во согласност со сојузен закон;

3) да води девизни сметки на граѓаните и на граѓанските правни лица, во согласност со сојузен закон;

4) да пресметува и врши контрола на уплатите и исплатите на поштенски и телеграфски упатнички дознаки во внатрешниот паричен промет;

5) да врши меѓународна упатничка, поштенско-чековна, поштенско-штедна и откупна служба, во согласност со нормативните акти на Светскиот поштенски сојуз;

6) да откупува банкарски и патнички чекови и чекови што ги издава Народната банка на Југославија, во согласност со сојузен закон;

7) да откупува ефективни странски банкноти, во согласност со сојузен закон;

8) да врши наплата на хартии од вредност (документи) во други земји, во согласност со акт на Светскиот поштенски сојуз за наплата на хартии од вредност;

9) да врши други работи од името и за сметка на организациите на здружен труд на ПТТ сообраќај и на други општествени правни лица, врз основа на овластувања добиени од нив;

10) да врши работи на платниот промет со странство, во согласност со овластувањата од Законот за девизното работење и кредитните односи со странство.

Член 218

Поштенската штедилница со самоуправни спогодба ја основаат и со нејзините работи управуваат организациите на здружен труд на ПТТ сообраќајот, во согласност со одредбите на овој закон, на републиките, односно покраинските закони и на општествените договори за употребата на средствата на собраните штедни влогови и на други средства на граѓаните.

Правото на граѓаните, врз основа на штедните влогови, да учествуваат во управувањето со работењето на Поштенската штедилница се уредува со самоуправната спогодба од став 1 на овој член, во согласност со закон.

Член 219

Поштенската штедилница не е должна да формира фонд за солидарна одговорност.

Член 220

Средствата од член 217 став 2 точ. 1) - 3) од овој закон, Поштенската штедилница ги евидентира според териториите на републиките и териториите на автономните покраини на кои се собрани тие средства.

Користењето на средствата од став 1 на овој член, по одбивањето на пропишаните резерви за ликвидност, се врши врз основа на општествениот договор што го склучуваат претставници на организациите на здружен труд

на ПТТ сообраќај, претставници на Југословенската народна армија и претставници на републиките и автономните покраини.

Слободните средства на штедните влогови и другите средства на граѓаните, Поштенската штедилница ги користи за давање кредити за намените утврдени со општествениот договор од став 2 на овој член преку основните и здружените банки и преку Народната банка на Југославија, со нивна гаранција.

Општествениот договор од став 2 на овој член се склучува за период на среднорочниот општествен план.

Член 221

Работите од член 217 на овој закон од името и за сметка на Поштенската штедилница ги вршат организациите на здружен труд на ПТТ сообраќај, преку своите поштенски единици, под услови што спогодбено ќе ги утврдат тие организации на здружен труд и Поштенската штедилница.

3. Други штедно-кредитни организации**Член 222**

Во другите штедно-кредитни организации спаѓаат особено:

1) штедно-кредитните задруги;

2) штедно-кредитните служби при земјоделските, занаетчиските и други задруги.

Штедно-кредитните организации од став 1 на овој член собираат штедни влогови и им даваат кредити на своите членови.

Член 223

Основањето, управувањето и работењето на штедно-кредитните организации од член 222 на овој закон се уредуваат со закон.

Дел четврти**ЗДРУЖЕНИЈА НА БАНКАРСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ****Член 224**

За остварување на заедничките интереси на членовите на банкарските организации и за унапредување на работата и работењето на тие организации можат да се основаат здруженија на банкарските организации.

Здружението на банкарските организации се основа со самоуправни спогодба со која се утврдуваат предметот и начинот на работа, начинот на раководење, меѓусебните односи на членовите и други прашања од значење за работата на здружението.

Со конституирањето на органите на здружението се обезбедува непосредно учество на членовите на банкарските организации во одлучувањето за прашањата што се од нивни заеднички интерес и учество на претставници на работните заедници на банкарските организации во одлучувањето за прашањата од нивни заеднички интерес.

Член 225

Банкарските организации можат да основаат здружение на банкарските организации за територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, здружение на банкарските организации за определена територија или здружение на банкарските организации по предметот на своето работење.

Член 226

Здружението на банкарските организации ги врши особено следниве работи:

1) работи врз унапредување на работите на здружување на труд и средства, прибавување и собирање на други средства во банкарските организации;

2) предлага склучување на самоуправни спогодби и општествени договори помеѓу банкарските организации, како и помеѓу банкарските организации и организациите на здружен труд, самоуправните интересни заедници и други општествени правни лица, со кои се уредува извршувањето на заедничките задачи што произлегуваат од економската, монетарната и девизната политика и од заедничките основи на кредитната политика и на други задачи што произлегуваат од основите на единствениот југословенски пазар;

3) организира договори на банкарските организации за заедничките услови за настапување на странскиот финансиски пазар;

4) работи врз усогласување на мислењата и предлозите на членовите на банкарските организации во врска со прашањата за стопанскиот систем и за мерките на економската политика, како и со други прашања од заеднички интерес, и тие мислења и предлози ги застапува пред организациите на општествено-политичките заедници, на Народната банка на Југославија, на народните банки на републиките и на народните банки на автономните покраини, на стопанските комори и на други органи и организации;

5) врши работи што ќе му ги доверат банкарските организации со посебна самоуправни спогодба;

6) истражува и предлага мерки за унапредување на организацијата и технологијата на работата во банкарските организации;

7) работи врз организацијата на пазарот на хартии од вредност.

Дел петти

КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 227

Со парична казна од 5.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за стопански престап банкарската организација:

1) ако не ги насочува здружените средства за определена намена според самоуправната спогодба или договор (член 15 став 1 точка 5);

2) ако од свое име и за своја сметка во Југославија земе кредит што не е предвиден во одредбата на член 36 став 2 од овој закон;

3) ако интерната банка не ги пренесе потребните средства од својата жиро-сметка на жиро-сметката на членот на интерната банка за намирување на неговите втасани обврски (член 48 ст. 2 и 3);

4) ако интерната банка не изврши пресметка на меѓусебните обврски помеѓу сите членови на пропишаниот начин, во согласност со овој закон (член 56);

5) ако интерната банка не поднесе до Службата на општественото книговодство пресметка и податоци потребни за обезбедување на општествена евиденција (член 57 став 4);

6) ако со самоуправни спогодба за инвестиции не се утврди поднесување на ризикот за покритие на загубите (член 13 став 4);

7) ако при одобрувањето на кредитот не ја утврди кредитната способност на заемобарачот или ако не обезбеди гаранција потребна за уредна отплата на кредитот (член 37 став 2);

8) ако не го откаже договорот за наменски дадениот кредит пред истекот на договорениот рок или не преземе мерки за наплата на таквиот кредит кога при вршењето на контролата ќе утврди дека кредитот е користен ненаменски (член 41);

9) ако надвор од дејноста на членовите на интерната банка прима депозити или им дава кредити на други правни лица или на граѓани (член 57 став 2);

10) ако овластувањето што ѝ е дадено од член на интерната банка го пречекори, или ако како полномошник на член на интерната банка пропушти да преземе дејствие што во тоа својство е должна да го преземе (чл. 62 и 64);

11) ако одбие барање од општествено правно лице да пристапи кон самоуправната спогодба за здружување во основна банка, а тоа лице ги исполнува условите определени со таа спогодба (член 134 став 3);

12) ако го пречекори овластувањето за земање или давање краткорочен кредит за ликвидност што е предвидено во член 148 на овој закон;

13) ако за донесена одлука или преземена мерка за отстранување на причините за неликвидност или за обезбедување на ликвидноста веднаш не ја извести народната банка на републиката, односно народната банка на автономната покраина, надлежниот орган во републиката, односно во автономната покраина, како и собранието на општината на чија територија е нејзиното седиште (член 163 став 3);

14) ако не постапи според одлуката на собранието на републиката, односно на собранието на автономната покраина првенствено да ја изврши својата обврска спрема лице што не е нејзин член (член 164 став 2 точка 2);

15) ако не ги пренесе на посебна сметка средствата на посебните кредитни фондови за станбено-комунална изградба (член 235 став 2);

16) ако не ги распореди средствата на кредитниот фонд за станбено-комунална изградба на општествените правни лица што ги здружиле средствата во тој фонд (член 237).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во банкарската организација со парична казна од 2.000 до 30.000 динари.

Одговорното лице во банкарската организација кое е осудено за стопанскиот престап од точка 1 став 1 на овој член на парична казна од најмалку 10.000 динари не може да врши раководни должности во банкарска организација за време од две години од денот на правносилноста на пресудата.

Член 228

Со парична казна од 2.000 до 30.000 динари ќе се казни за стопански престап одговорното лице во Службата на општественото книговодство:

1) ако не постапи според соодветната одредба на договорот за депозит кај основната банка (член 21 став 6);

2) ако прими и изврши договор за депозит по видување во корист на интерната банка (член 57 став 6).

Член 229

Со парична казна од 2.000 до 100.000 динари ќе се казни за прекршок основна или друга организација на здружен труд или друго правно лице:

1) ако прими штеден влог од граѓани без посебна намена (член 22 став 4);

2) ако не прими чек од граѓани, а за исплатата на тој чек гарантира основната банка, штедилницата или Поштенската штедилница на која е издаден чекот (член 29 став 2).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни за прекршок и одговорното лице во основната или во друга организација на здружен труд или во друго правно лице со парична казна од 1.000 до 20.000 динари.

За дејствието од точка 2) на став 1 на овој член ќе се казни за прекршок и одговорното лице во органот на општествено-политичката заедница, во друг државен орган или во месна заедница со парична казна од 500 до 20.000 динари.

Член 230

Со парична казна од 1.000 до 50.000 динари ќе се казни за прекршок банкарска организација:

1) ако ги користи здружените средства спротивно на финансискиот план во делот што се однесува на нивното здружување и користење (член 15 став 1 точка 5);

2) ако не се придржува кон условите од актот за депонирање на парични средства (член 16 став 2);

3) ако во договорот за депонирање на средства без определена намена не внесе одредба за условите под кои намената може да се определи дополнително (член 18);

4) ако в склучениот договор за депонирање не внесе одредба за видот на депозитот (член 16 став 1, член 19 став 1 и член 24);

5) ако не води или посебно не ги искажува штедните влогови или другите средства на граѓани, како и кредитите дадени од тие средства (член 23);

6) ако не ги определи корисниците на кредитот, или роковите, или намените, или процентот, или и другите услови за давање на кредитот во согласност со мерките на монетарно-кредитната политика и со среднорочниот план на банкарската организација (член 37 став 4);

7) ако не ја извести народната банка на републиката, народната банка на автономната покраина, односно Службата на општественото книговодство за донесената одлука за престанување на работата (член 165).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни за прекршок и одговорното лице во банкарската организација со парична казна од 500 до 20.000 динари.

Член 231

За прекршок ќе се казни граѓанин со парична казна од 500 до 10.000 динари ако користи кредит за намена што не е определена во склучениот договор за кредит (член 38 став 2).

Дел шест

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 232

Банкарските организации основани до денот на влегувањето во сила на Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем („Службен лист на СФРЈ”, бр. 2/77) ќе извршат конституирање и ќе ја усогласат организацијата со одредбите на тој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на тој закон.

Член 233

Одредбите на договорот, односно на самоуправниот акт за основање на деловна банка, основана до денот на влегувањето во сила на Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем („Службен лист на СФРЈ”, бр. 2/77), што се однесуваат на одговорноста на основачите на деловната банка за обврските на деловната банка, остануваат во сила сè до намиравањето на тие обврски ако потписникот на договорот, односно на самоуправниот акт за основање на деловна банка не пристапи кон самоуправниот акт за здружување во нста банкарска организација.

Одредбите на став 1 од овој член сообразно се применуваат и во случај на престанување на работата на деловната банка основана до денот на влегувањето во сила на тој закон.

Член 234

Средствата на фондот на основачите, на посебниот резервен фонд и на деловниот фонд на банките што се основани до денот на влегувањето во сила на Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем („Службен лист на СФРЈ”, бр. 2/77) ќе се користат за формирање на фонд за солидарна одговорност, на резервен фонд, на посебна резерва за ликвидност и на фонд на основните средства, согласно со самоуправната спогодба за здружување во банка.

Член 235

Со денот на влегувањето во сила на Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем („Службен лист на СФРЈ”, бр. 2/77) престануваат да работат посебните кредитни фондови на банките за станбено-комунална изградба.

Средствата на посебните кредитни фондови за станбено-комунална изградба банката ќе ги пренесе на посебна сметка. Тие средства се средства на републиката, на автономната покраина и на општината за станбено-комунална изградба.

Користењето на средствата од став 2 на овој член се уредува со прописи на републиките, на автономните покраини и со одлуки на општините.

Член 236

Одредбите на член 21 став 7, член 48 став 5, член 56 став 3 и на член 57 точка 6) од овој закон се применуваат од 31 март 1984 година.

Член 237

Нераспоредените средства на кредитниот фонд за станбено-комунална изградба банката ќе ги распореди на општествените правни лица што ги здружиле средствата во тој фонд.

320.

Врз основа на член 19 од Законот за личните доходи на функционерите што ги избира или именува Собранието на СФРЈ и за надоместите на личните доходи на делегатите во Собранието на СФРЈ („Службен лист на СФРЈ”, бр. 30/75, 16/77, 62/79 и 13/83) и на член 5 од Одлуката за надоместите на личните доходи и другите примања на делегатите во Собранието на СФРЈ („Службен лист на СФРЈ”, бр. 16/77 и 62/77), Административната комисија на Собранието на СФРЈ на седницата од 29 мај 1984 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА ИЗНОСОТ НА ДНЕВНИЦИТЕ НА ДЕЛЕГАТИТЕ ВО СОБРАНИЕТО НА СФРЈ И НА ФУНКЦИОНЕРИТЕ ШТО ГИ ИЗБИРА ИЛИ ИМЕНУВА СОБРАНИЕТО НА СФРЈ

1. Во Одлуката за износот на дневниците на делегатите во Собранието на СФРЈ и на функционерите што ги избира или именува Собранието на СФРЈ („Службен лист на СФРЈ”, бр. 1/84) во точка 3 бројот „1.600” се заменува со бројот „2.000”.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 114-36/84-013

29 мај 1984 година
Белград

Административна комисија на Собранието на СФРЈ

Претседател на комисијата,

Реџеп Хамити, с. р.

321.

Врз основа на член 185 став 2, во врска со чл. 58 и 414 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 23/73 и 21/82), Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ИЗМЕНА НА УРЕДБАТА ЗА ИЗДАТОЦИТЕ ЗА ПАТНИ И ДРУГИ ТРОШОЦИ ШТО НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ НА УПРАВАТА И НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ИМ СЕ ПРИЗНАВААТ ВО МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШОЦИ

Член 1

Во Уредбата за издатоците за патни и други трошоци што на сојузните органи на управата и на сојузните организации им се признаваат во материјални трошоци („Службен лист на СФРЈ”, бр. 20/79, 48/79, 66/79, 58/80, 40/81, 11/83, 22/84) во член 6 ставот 7 се менува и гласи:

„Ако работникот, раководниот работник односно функционерот на службено патување користи хотелско ноќевалиште, износот на дневницата од став 6 на овој член се намалува на 700 динари и му се признаваат трошоците за ноќевалиште во височина на сметката на хотелско-угостителската организација на здружен труд, со тоа што вкупните трошоци не можат да бидат поголеми од 2.000 динари.”

Член 2

Оваа уредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Е. п. бр. 284
7 јуни 1984 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Борисав Сребриќ, с. р.

322.

Врз основа на член 1 став 2 од Законот за плаќање посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки („Службен лист на СФРЈ”, бр. 63/80), во согласност со надлежните републички и покраински органи, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОДЛУКАТА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА СТОКИТЕ НА КОИ СЕ ПЛАЌА ПОСЕБНА ДАВАЧКА ЗА ИЗРАМНУВАЊЕ НА ДАНОЧНОТО ОПТОВАРУВАЊЕ НА УВЕЗЕНИТЕ СТОКИ ВО 1984 ГОДИНА

1. Во Одлуката за определување на стоките на кои се плаќа посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки во 1984 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 71/83, 21/84 и 28/84), во точка 3 во одредба под 1 се додаваат нови ст. 2 и 3, кои гласат:

„По исклучок од став 1 на оваа одредба, на увозот на нафтени деривати од тој став, што се врши надвор од Енергетскиот биланс на Југославија за 1984 година, не се плаќа посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки, ако увозот на тие деривати се врши заради рамномерно и под еднакви услови снабдување на пазарот со нафтени деривати односно заради повоторен извоз.

Мислење за тоа дали е во прашање увоз заради рамномерно и под еднакви услови снабдување на пазарот со нафтени деривати, дава Сојузниот секретаријат за пазар и општи стопански работи.”

Одредбата под 2 се менува и гласи:

„2) на увоз на лекови, сировини за лекови, средства за заштита на растенија, сировини за средства за заштита на растенија, сировини за вештачки гудрива и на други производи од следните тарифни броеви на Царинската тарифа, и тоа:

Тарифен број	На и м е н у в а њ е
1	2
01.06/2e	Мајмуни (видови <i>scoropithecus</i> и <i>супомол-гус</i>)
04.05/1a-2	Јајца во лушпа: кокошкини елеуротични
12.07/6	Чаури на афион
13.03/1a	Растителни сокови од опиум
13.03/2г	Растителни екстракти, други
	Ех.
	– Екстракт од див костен
	– <i>Aechin</i>
13.03/4a	Агар-агар: бактериолошки во прав
15.10/2	Масни алкохоли
	Ех.
	– Цетостерол
17.02/2	Фруктоза (левулоза)
17.02/4a	Гликоза (декстроза или гроздов шеќер): хемиски чист (моносахарин)
21.06/2a	Природни квасци, неактивни (осушени): екстракт на квасец во прав за микробиологија
25.03/1	Сулфур од сите видови, освен сублимиран, наталожен или колоиден сулфур, су-ров
25.10/1a	Фосфати на калциум, природни, немелени
25.10/2	Фосфати на калциум, природни, мелени
28.01/2в	Јод
28.06/2	Хлорсулфонска киселина
28.10/26-2	Орто-фосфорна киселина, непречистена (до 85%)
28.10/2в	Пиро-фосфорна киселина
28.16	Амонијак, безводен или во воден раствор
28.18/15	Хидразин и хидроксиламин и нивни неоргански соли, друго
	Ех.
	– Хидразин-хидрат
	– Хидроксиламин-сулфат
28.29/1в	Други флуориди
	Ех.
	– Натриумхлорид
28.30/2a	Оксихлориди и хидросихлориди на бакар
	Ех.
	– Оксихлориди на бакар
28.30/4a-1	Калиумјодид
28.42/2a-4a	Карбонати на калциум за антибиограм-таблети

1	2	1	2	
28.43/3	Цијаниди на натриум	29.10/1	Пиперонилбутоксид	
28.45/7	Силикати, други	29.11/16	Ациклични алдехиди, други	
	Ех.		Ех.	
	Микробизмут-силикат		– Металдехид	
28.48/2з-1	Магнезиум-алуминиум силикохидрат	29.12/3	Нитродеривати на ароматични алдехиди	
28.50/26	Радиоактивни изотопи, вештачки		Ех.	
	Ех.		– Нитробензалдехид	
	Вештачки изотопи за медицински и фармацевтски цели	29.13/1	Ацетон	
29.01/5	Циклохексан	29.13/2	Етилметилкетон	
29.02/4в	Други, гама изомер на хексахлорциклохексан	29.13/3	Кетони и кетон-алкохоли, друго	
			Ех.	
29.02/4г-1	1 (3-хлоро-1-пропенил) бензен		– Ацетилацетон	
29.02/4г-2	2-бромо-2-хлоро-1, 1, 1-трифлуоро-етан		– Метил-изобутил-кетон	
29.02/4г-3	Халогени деривати на јагленоводород, други		– Циклохексанон	
	Ех.		– Диацетон-алкохол	
	– Метилен-хлорид	29.14/2в	Естри на оцетна киселина, друго	
	– Монохлорбензен		Ех.	
	– Хлорбутанол	29.14/3	– Аретит, технички	
	– Бромциклохексан		Метакрилна киселина, нејзини соли и естри	
	– Етилбромид	29.14/4в	Акрилати	
	– Метилбромид	29.14/4г-1	Натриум-октаноат	
29.04/6а	Сорбитол	29.14/4г-2	Монокарбонски киселини и нивни анхидриди, халогениди, пероксиди и перкиселини и нивни халогени, сулфо, нитро- и нитрозо-деривати, друго, друго	
29.04/6б	Други гликоли и полиалкохоли (со 3 или повеќе ОХ-групи)			
	Ех.		Ех.	
	– Цетомакрогол		– Циклониум-хлорид	
29.04/6в	Други ациклични алкохоли, друго		– Цетилпалмитат	
	Ех.		– Диносеб-ацетат	
	– Цетостерол		– Перматин	
29.05/1в	Циклични алкохоли, други		– Далапон	
	Ех.	29.15/56	Оксална киселина	
	– Фенипентол	29.16/1а-7	Холна и дезоксихолна киселина	
29.06/2а-1	Трикрезол	29.16/16	Карбонска киселина со функција на алдехид и кетон	
29.07/16	Халогени деривати на фенол и фенол-алкохол, други		29.16/1в-4	Ацетисалицилна киселина
	Ех.		29.16/1в-5	Карбонска киселина со функција на фенол, друго
	– О-бензил-пара-хлорфенол			Ех.
29.07/26-1	2,5 – дихидроксибензенсулфонска киселина - калциумова сол (калциум дебесилат)			– Бета-окси-нафтонска киселина
29.07/26-2	Халогени-, сулфо-, нитро-, и нитрозо-деривати на фенол и фенол-алкохол, други, други	29.16/1г	2-(6-метокси-2-нафтил) пропионска киселина (напроксен)	
	Ех.	29.16/16	Р-хлорофенокси оцетна киселина	
	– Тербуталин сулфат	29.16/2а-2	Соли на салицилна киселина, други	
29.07/36	Динитроортокрезоли		Ех.	
29.07/3в	Нитродеривати на фенол и фенолалкохол, други		– Ал-ацетил-салицилат	
	Ех.	29.16/2в-2	Калциум-глюконат	
	– Винарасул	29.16/2в-4	Соли на глюконска киселина, друго	
	– Динитробутилфенол, тенички (DNBP)		Ех.	
29.08/4	Етар-алкохоли		– Калциум-лактоглюконат	
	Ех.		– Калиум-глюконат	
	– Моноксиол	29.16/2д	Соли на други киселини	
			Ех.	

1	2	1	2
	– Калциум-левулинат – Калциум-цитрат – Натриум-тартарат	29.21/2в-2	Соли на естри на други киселини, други
29.16/3в	Метил-хидроксibenзоат		Ех.
29.16/3г	Пропил-хидроксibenзоат	29.21/36-1	– Јодфенфос
29.16/3д	Естри на други киселини со проста или комплексна кислородна функција	29.21/3г	Пента-еритритил-тетранитрат
	Ех.		Деривати на естри на други киселини
	– Де-фенотрин		Ех.
	– Етил-ацето-ацетат		– Ендосулфан
			– Бромфос
			– Бромфос-етил
29.16/4	Карбонска киселина со алкохолна, фенолна, алдехидна и кетонска функција и други карбонски киселини со проста или комплексна кислородна функција, нивни анхидриди, халогениди, пероксиди и перкиселини и нивни халогени, – сулфо-нитро- и нитрозо-деривати, друго	29.22/1	Ациклични моноамини
	Ех.		Ех.
	– 2,4 D киселина (2-дихлорфенокси оцетна киселина)		– Изопропиламин
	– 2,5 DP киселина (2-дихлорфенокси-пропионска киселина)		– Монометиламин
	– МСРА (4-хлоро-2-метилфенокси оцетна киселина)		– Диметиламин
	– МСРР (4-хлоро-2-метилфенокси-пропионска киселина)		– Моноетиламин
	– 3,6 D киселина (3,6-дихлоро-пропионска киселина)		– N-пропиламин
	– 2,4 D-амино сол		
	– Disamba (3,6-дихлоро-2-метоксibenзоева киселина)	29.22/2	Ароматични моноамини, други
	– Бром-пропилат		Ех.
	– Хлор-пропилат		– Прагман
	– Тормона		– Пренил
	– Нитротал-изопропил (нитро-диизо-пропил-изофталат)		– Аминолактат
	– Nirasombin p.a.	29.22/3	Ациклични полиамини
			Ех.
			– Етилен-диамин
29.19/1е	Естри на фосфорна киселина, други	29.22/5а	Циклански, цикленски и циклотерпенски моноамини
	Ех.		Ех.
	– Диалифос		– Бром-хексин
	– Кретин технички		– Аминотриазол
	– Фосфомидон	29.22/5б	Циклански, цикленски и циклотерпенски полиамини
	– Монокротофос, технички		Ех.
	– Хонван, гранулат		– Триметоприм
	– Трихлорфон (хлорофос)	29.22/6г	Соли, други
			Ех.
29.19/3	Деривати на естри на фосфорна киселина		– Толпропамин-хидрохлорид
	Ех.	29.22/7	Деривати на amino-соединенија
	– DDVP, технички (диметилдихлорвинил-фосфат)		Ех.
	– Дихлорфос, технички		– Мета-хлоранилин
	– Гардона, технички		– Пендиметалин
			– N-изопропиланилин
29.21/1а-4	Естри на сулфурна киселина, други		– Трифлуралин
	Ех.	29.23/1а	Триетаноламин
	– Диметил-сулфат	29.23/1б	Амино-алкохоли, други
			Ех.
29.21/1г-3	Естри на други киселини		– Етамбутол
	Ех.		– Метилглукамин
	– Паратион	29.23/2б	Монометилетаноламин
	– Фенитротрион 95% (сумитон 95%)	29.23/3	– Диметиламиноетанол
	– Пропаргит		– Хептаминол
			Аминофеноли и аминафтаоли, други
			Амино алдехиди, кетони и хинони
			Ех.
			– Кетамин база
		29.23/4а	P-аминобензоева киселина

1	2	1	2
29.23/4ж	Аминокиселини, други	29.26/2а-2	Гванидини и нивни соли, друго
29.23/5б	Прокаин-хидрохлорид		Ех.
29.23/5г	Аминосоединенија со прости или комплексни кислородни функции: соли, други		- Гванидин-карбонат
			- Буформин
			- Бутилбигванидин (N-бутил-амидокарбонимид диамид)
29.23/6а	2 - (2-диетиламино) етоксил (етил-1-фенилцикло-пентан карбоксилат цитрат (пентоксистерин цитрат)	29.26/2б	Хексаметилентетрамин соли и деривати
			Ех.
29.23/6б	Хидрогенфумарат-N-3- (1-бензил-циклопентил-окси) пропил-N-диметил-амин-фумарат (бенциклан)	29.26/2г-1	- Хексаметилентетрамин (Уротропин)
			Оксатетраметилентетраминокта амониум-тиоцијанат амониум-сулфат (родовет)
29.23/6в	Диетиламониум-2, 5-дихидроксибензен-сулфонат (циклонамин)	29.27/2б	Алфа-изопропил-алфа (N-метил-N-хомовератрилгама-аминопропил)-3, 4-диметил-оксифенилацетонитрил хидрохлорид (верапамил)
29.23/6г	Бутаминат цитрат	29.27/2 в	Други соединенија со нитрилна функција, друго
29.23/6е	Други аминокиселини со прости или комплексни кислородни функции, друго	29.28/2	Диазо-, азо- и азокси-соединенија, друго
	Ех.		Ех.
	- Етофеномат		- Пара-окси-азобензен
	- Mekloksamin хидроген цитрат	29.29/2	Органски деривати на хидразин и хидроксиламин, други
	- Хидроксиметил-метил глицин		Ех.
	- Глифосат		- Фенил-хидразин
	- Camilotin Hcl		- Афалон, технички
	- Систрал гранулат		- Бром феноксим, технички
	- Аптин		- Метобромурион, технички
29.24/1а	Бензалкониум хлорид		
29.24/1г-1	В-хидроксиетил-триметил-амониум-хлорид (холин-хлорид)	29.30/4	Соединенија со други азотни функции, друго
29.24/2а	Фосфо-аминолипиди, лецитини		Ех.
29.25/1в-1	2-метил-2-пропил-1, 3-пропандиол-ди-карбамат (мепробамат)		- Хексаметилендиизоцијанат
29.25/1в-2	Други ациклически амиди, други	29.31/2а	Тиоуреа
	Ех.	29.31/3б	Тиокарбамати, други
	- Метомил, технички	29.31/5	Меркаптани
	- Оксамил, технички		Ех.
	- Девринол, технички		- Фолпет
	- Профам (IPC), технички		- Каптан
	- Хлоропрофам		
	- Металксил	29.31/7а	Натриум-етил-меркуритиосалицилат (мертисол)
29.25/2а	Уреини	29.31/7 в	Алфа-, амино-, гама-, метил-тиобутерна киселина (метионин)
	Ех.	29.31/7б	Алфа-, амино-, бета-, дис-пропионска киселина (цистеин)
	- Метаксурон, технички	29.31/7г	Тиоестри
	- Новокамид	29.31/7д	Тио-соединенија со кислородна функција и деривати, друго
29.25/2б-1	Барбитурати	29.31/8	Органски тио-соединенија, други
29.25/2б-2	Уреиди, други	29.33/1	Фенил-жива ацетат и хлоридна жива
	Ех.		Ех.
	- Мефентион		- Фенил-жива ацетат
	- Алантион	29.33/3	Органски соединенија на жива, други
	- Хлортолурион, технички		Ех.
29.25/2в	Ацетанилид и деривати		- Метокси-етил-жива ацетат
29.25/2г	Циклически амиди, други	29.34/7	Други органско-неоргански соединенија, друго
29.26/1а	Орто-бензосулфимид (сахарин)		Ех.
29.26/1в	Имиди, други		
	Ех.		
	- Самилекс, технички		
29.26/2а-1	Гванидин-нитрат		

1	2	1	2
	– Фенофос, технички (дифонат) – Политрам, технички – Фосетил	29.38/66	Провитамини и витамини, природни или произведени со синтеза (вклучувајќи и природни концентрати), нивни деривати кои првенствено се употребуваат како витамини и нивни мешаници, било да се во некој растворач или не, друго, друго
29.35/2а	Цианурилхлорид		
29.35/2д	Мепронидазол	29.39/2	Хормони на хипофиза (преден режен) и слични хормони
29.35/2ж	2-меркаптобензотиазол	29.39/3	Адренокоритикални хормони
29.35/2з	N-циклохексил-2-бензотиазол	29.39/4а	Сексуални хормони
29.35/2и	N-оксидиетилен-бензотиазол	29.39/46	Други хормони и нивни деривати кои примарно се употребуваат како хормони, други стероиди кои примарно се употребуваат како хормони, други
29.35/2ј	Дибензотиазолдисулфид		
29.35/2к	2-мезкаптобензотиазол на цинк	29.41/1	Дигиталис
29.35/2л	Фурфурол	29.41/4	Глукозиди, природни или произведени со синтеза, нивни соли, естри, естри и други деривати, други
29.35/1ј	Херпес (n-2 Hydroxy etylpiperazin-N-2 etansulfonik acid)	29.42/1а	Морфин
29.35/2м	Хетероциклични соединенија: нуклеински киселини, друго, друго	29.42/1в	Кодеин
29.36/6	Сулфагванидин	29.42/36	Други растителни алкалоиди, природни или произведени со синтеза, нивни соли, естри, естри и други деривати, други
29.36/11	4-амино-N-2-пиридилбензен-сулфонамид (сулфадиазин)	29.43/2	Малтоза монохидрат
29.36/12	3-(аминосулфонил)-4-хлоро-N-(2,6-диметил-1-пиперидил) бензамид (хлорамид)	29.43/3	Шеќери, хемиски чисти, освен сахароза, гликоза и лактоза; шеќерни естри и шеќерни естри и нивни соли, освен производи од тар. бр. 29.39, 29.41 и 29.42, друго
29.36/13	4-хлоро-3-сулфониол-1-1 (бензенска киселина (Sabs))		Ех.
29.36/14	2-хидрокси-5-/4-(2-пиридиламино) сулфонил/фенил/азо бензоева киселина (салицил-сулфопиридин)	29.44/1а	– Сукралфат
29.36/15	4-амино-N-(4,5-диметил-2-оксазолил) бензенсулфонамид (сулфамоксол)	29.44/16	Пеницилин
29.36/16	4-амино-N-2-тиазолилбензенсулфонамид (сулфатиазол)	29.44/1в	Ампицилин
29.36/17	4-метокси-6-сулфаниламидопиримидин натриум (сулфамонетоксин натриум)	29.44/2	Други деривати на пеницилин
29.36/18	N-/ (бутиламино) карбонил-, 4-метил-бензенсулфонамид (толбутамид)	29.44/3	Стрептомицин и деривати
29.36/20	Буметамид	29.44/4	Тетрациклин и деривати
29.36/21	Сулфонамиди, друго	29.45/2	Антибиотици, други
	Ех.	29.45/36	Алкохолати на метали
	Сулфонамиди, освен дисулфонамиди		Други органски соединенија, друго, друго
29.38/1	Витамин А и деривати	30.01/2а	Ех.
29.38/2а	Витамин В ₁ (анеурин)		– Сиров-хепариннатриум
29.38/2б	Витамин В ₂ (рибофлавин)	30.01/26-2	– Solcoseryl 40 и 120
29.38/2в	Витамин В ₃ (пантотенска киселина)		Екстракти од жлезда за терапевтски цели
29.38/2д	Витамин В ₅ (фолна киселина)		Ех.
29.38/2е	Витамин В ₆ (кобаламин)	30.01/3а	– Сиров-хепариннатриум
29.38/2ж	Витамин В ₁₂ (пангаминска киселина)	30.01/36	– Solcoseryl 40 и 120
29.38/2з	Витамин В и деривати, други	30.02/2а	Змиски отров
29.38/4	Витамин Д и деривати		Крвна плазма
29.38/5	Провитамини немешани, во воден раствор или не		Серуми
29.38/6а-1	Концентрати и збогатени концентрати со природни витамини, А + Д	30.02/26-1	Ех.
			– Тантус имуноглобулин TIG
			– Анти-D-хуман глобулин
			Лебенин

1	2	1	2
30.02/26-2	Микробиолошки култури, друго, друго	35.04/2	Пептони добиени со хидролиза од казеин за одгледување на бактериолошки култури
	Ех.		
	– Бацилус	35.07/1d	Thiomucase
30.03/1	Лекови што содржат антибиотици или нивни деривати, освен ветеринарски лекови	35.07/1f	Чисти ензими, други
30.03/2	Лекови што содржат хормони или производи со хормонско дејство, но кои не содржат антибиотици ниту нивни деривати, освен ветеринарски лекови		Ех.
			– Лизозимун хидрохлорид
30.03/3	Лекови што содржат алкалоиди или нивни деривати, ние не содржат хормони ниту производи со хормонско дејство, како ни антибиотици ниту деривати на антибиотици, освен ветеринарски лекови	35.07/2a	Панкреатин
		37.02/1a	Филмови во ролни двојно емулзирани не-подготвени за продажба на мало, со ширина над 300 mm, рендгенски, медицински
30.03/4a	Други готови лекови, освен ветеринарски лекови.	38.11/2a	Инсектициди: претконцентрати со две или повеќе компоненти
30.03/4b	Други дозирани лекови во растурена состојба што содржат една или повеќе супстанции, освен ветеринарски лекови	38.11/26	Инсектициди: готови препарати
		38.11/3a	Фунгициди: претконцентрати со две или повеќе компоненти
30.03/4в	Лекови други: мешаници за изработка на лекови кои содржат една или повеќе супстанции, освен ветеринарски лекови	38.11/36	Фунгициди: готови препарати
	Ех:	38.11/4a	Средства за уништување на плевел (хербициди); претконцентрати со две или повеќе компоненти
	– Гамибетал		
	– Лентостамин	38.11/46	Средства за уништување на плевел (хербициди), готови препарати
	– Лентонитрат	38.11/5a	Друго, претконцентрати со две или повеќе компоненти
	– Диединитрат	38.11/56	Други готови препарати
	– Albothyl концентрат, овули		Ех.
	– Bysardon гранулат		– Средства за растење на растенијата
	– Endohan местен	38.16	Подготвени хранливи подлоги за развивање на микроорганизми
	– Хонован гранулат	38.19/3п-15	Други препарати и производи, друго
	– Никодан маса		Ех.
	– Nitroglycerol ретард		– Полиуретанска маса – компонента В
	– Speda гранулат	39.01/86-1a	Полиестри, заситени во прав и гранулат
31.02/26-2	Амониумнитрат со содржина на амониумнитрат под 99%, гранулиран		Ех.
31.02/4	Амониумсулфат		– Поликарбонати
31.02/з	Уреа	39.01/196-1	Полиетри за полутврди полиуретански пени, чисти
31.02/8a	Варовен амониумнитрат (KAN)		Ех.
31.02/86	Амонијачен раствор на амониумнитрат или на уреа		– Компонента А
31.03/26	Суперфосфати тројни (над 38% P ₂ O ₅)	39.02/9a	Полистирол во суспензија
31.04/2	Калиумхлорид	39.06/2	Други повисоки полимери, вештачки смоли и вештачки и пластични материји, друго
31.04/3	Калиумсулфат кој содржи најмногу 52% K ₂ O по тежина		Ех.
31.05/2в	Моноамониумфосфат		– Повисоки полимери на декстрин
31.05/2г	Диамониумфосфат		– Que-Sephadex A 50
34.02/26	Органски површински активни материји, површински активни препарати и препарати за перење, било да содржат или да не содржат сапун, друго, друго	49.06	Проекти и нацрти за индустриски, архитектонски, машински, трговски или слични цели, во оригинал или нивни репродукции на хартија осетлива на светлост; ракописи и чукани текстови
	Ех.		
	– Soprophor	59.17/4	Ткаенини и текстилни производи што обично се употребуваат во машини или уреди, друго
35.01/1a	Казеин за одгледување на микробиолошки култури		Ех.
35.02/1г	Lactalbumin		– Купрофан-влакна (диализни влакна C1-16,1 C1-19,5)
35.03/1a	Желатин за стабилизација на вакцини		
35.04/1	Пептони за медицински цели		

1	2
92.12/2a	Грамофонски плочи, снимени ленти и други подлоги со снимен звук и слично; со снимен научен и стручен текст
95.08/3	Капли од желатин за фармацевтски цели;

Одредбата под 3 се менува и гласи:

„3) на увоз на репродукционен материјал и алати за истражување на нафта и гас од следните тарифни броеви на Царинската тарифа, и тоа:

Тарифен број	Наименовање
1	2
25.23/16-1	Портланд-цемент, бел и бојосан за цементирање на нафтени и гасни дупчотини
38.19/3њ	Адитиви за бетон и малтери Ех. – Адитиви за нафтени и гасни дупчотини
38.19/3п-12	Средства за исплакнување на нафтени гасни дупчотини
73.18/1a-2a	Безрабни цевки и полупроизводи за цевки, (blanks) од нерѓосувачки челик, прецизно влечени цевки за нафтени и гасни дупчотини (заштитни цевки со промер 41/2” – 24”
73.18/1a-26	Цевки за нафтени и гасни дупчотини, производни цевки со промер 3/4” – 31/2”
82.05/1ж-2	Алати за дупчење и сондажа: за нафтени и гасни дупчотини
82.05/2a-1	Алати од дијаманти, агломерирани или неагломерирани, за дупчење и сондажа: рударски и за нафтени гасни дупчотини;”

Одредбата под 4 се менува и гласи:

„4) на увоз на земјоделски производи од следните тарифни броеви на Царинската тарифа, и тоа:

Тарифен број	Наименовање
1	2
12.01/4	Соја во зрно
12.01/10	Семе од репка или маслена репка
15.07/1a	Соино масло, сурово
15.07/5a	Сончогледово масло, сурово
15.07/6a-1	Масло од репка и маслена репка: сурово
17.01	Шеќер од шеќерна репка и од шеќерна трска во цврста состојба
23.04/1	Маслени погачи и други остатоци при добивање на растителни масла (сачма и др), освен талог од соја.”

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Е. п. бр. 237
31. мај 1984 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Милка Планинци, с. р.

Врз основа на член 147 став 2 од Законот за општона-родната одбрана („Службен лист на СФРЈ”, бр. 21/82), со-јузниот секретар за народна одбрана пропишува

ПРАВИЛНИК ЗА ЗНАЦИТЕ ЗА ТРЕВОЖЕЊЕ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат знаците за тревожење на населението во случај на општа јавна мобилизација и за случај на опасност, и тоа:

а) за изведување на општа јавна мобилизација (општа јавна мобилизација);
б) опасност од напад од воздух (воздушна опасност);
в) опасност од употреба на радиолошко-биолошко-хемиски борбени средства (радиолошко-биолошко-хемиска опасност);

г) опасност од пожари (пожарна опасност);
д) опасност од елементарни непогоди и други несреќи (поплави, лавини, терени што се лизгаат, несреќи во рудници и производствени погони, сообраќајни несреќи од поголеми размери и др.) (опасност од елементарни непогоди);
е) престанување на најавената опасност (престанување на опасноста).

Член 2

Знаците за тревожење се сигнали што за случај на општа јавна мобилизација и за одделни видови опасност ги емитираат сирени на следниот начин:

а) сигнал за општа јавна мобилизација се емитира со завивачки тон, со паузи во траење од три минути (12 завивачки тонови од по 10 секунди и 11 паузи од по пет секунди).

Во текот на првите шест часа на општа јавна мобилизација сигналот се повторува повеќепати;

б) сигнал за воздушна опасност се емитира со непрекинат завивачки тон во траење од 60 секунди;

в) сигнал за радиолошко-хемиско-биолошка опасност се емитира со завивачки тон, со паузи во траење од 90 секунди (три завивачки тона по 20 секунди и две паузи од по 15 секунди);

г) сигнал за пожарна опасност се емитира со едноличен тон со паузи во траење од 90 секунди (3 еднолични тона од по 20 секунди и 2 паузи од по 15 секунди);

д) сигнал за опасност од елементарни непогоди се емитира со комбинација на едноличен и завивачки тон во траење од 60 секунди (2 еднолични тона од по 20 секунди и 1 завивачки тон од 20 секунди);

е) сигнал за престанување на опасноста се емитира со едноличен тон во траење од 60 секунди.

Прилог со графички приказ на сигналите е отпечатен кон овој правилник и претставува негов составен дел.

Член 3

Знаците за тревожење се единствени за целата територија на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и со нив населението мора да биде навремено запознато. Запознавањето на населението со знаците за тревожење се врши на начинот што ќе го утврдат надлежните органи во републиките и автономните покраини.

Член 4

Пред и по емитирањето на сигналот со сирена, преку радиото и телевизијата се даваат известувања за настанувањето и појавата на опасностите односно за нивното престанување.

Член 5

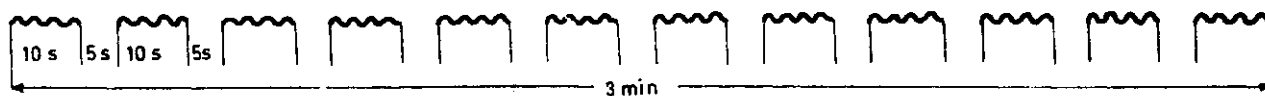
Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Р. в. п. бр. 16
17 мај 1984 година
Белград

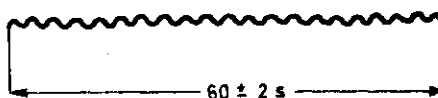
Сојузен секретар за народна одбрана
адмирал на флота,
Бранко Мамула, с. р.

Прилог

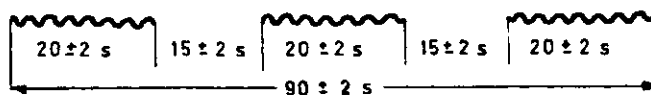
ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ НА ЗНАЦИТЕ ЗА ТРЕВОЖЕЊЕ

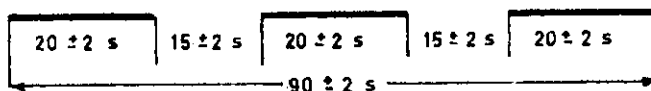
а) „ОПШТА ЈАВНА МОБИЛИЗАЦИЈА“

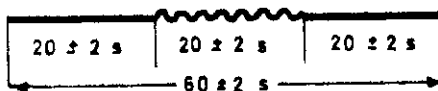
б) „ВОЗДУШНА ОПАСНОСТ“

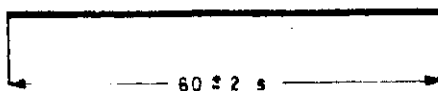
в) „РАДИОЛОШКО-ХЕМИСКО-БИОЛОШКА ОПАСНОСТ“

г) „ПОЖАРНА ОПАСНОСТ“

д) „ОПАСНОСТ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИ НЕПОГОДИ“

е) „ПРЕСТАНУВАЊЕ НА ОПАСНОСТА“

324.

Врз основа на член 20в од Законот за средствата на резервите („Службен лист на СФРЈ”, бр. 62/77, 41/83, 10/84 и 22/84), сојузниот секретар за финансии пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА НАЧИНОТ НА КОЈ ДО СЛУЖБАТА НА ОПШТЕСТВЕНОТО КНИГОВОДСТВО СЕ ДОСТАВУВААТ ПОДАТОЦИ ЗА КОРИСТЕНИТЕ СРЕДСТВА НА ФОНДОВИТЕ НА ЗАЕДНИЧКИ РЕЗЕРВИ ФОРМИРАНИ ЗА ТЕРИТОРИЈАТА НА ОПШТЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧКА ЗАЕДНИЦА

Член 1

Фондовите на заеднички резерви формирани за територијата на општествено-политички заедници (во натамошниот текст: фондови на заеднички резерви) и доставуваат на Службата на општественото книговодство податоци за средствата на фондовите на заеднички резерви користени во 1984 година, на начинот пропишан со овој правилник.

Член 2

Податоци за средствата користени во 1984 година фондот на заеднички резерви доставува до Службата на општественото книговодство за периодите: јануари-март, јануари-јуни, јануари-септември и јануари-декември, на Образецот ФЗР – Податоци за средствата на фондот на заеднички резерви користени во периодот од 1 јануари до _____ 1984 година, што е отпечатен кон овој правилник и претставува негов составен дел.

Фондот на заеднички резерви кон Образецот ФЗР за периодот јануари-март 1984 година и доставува на Службата на општественото книговодство и податоци за средствата користени во 1983 година, на Образецот ФЗР – прилог, што е отпечатен кон овој правилник и претставува негов составен дел.

Член 3

Во Образецот ФЗР податоците се внесуваат од книговодството со состојбата на последниот ден во периодот за кој се составува, и тоа:

1) под реден број 1 се внесува износот на средствата уплатени во фондот по основ на здружување по намалувањето за враќањето на здружените средства на основните организации што ги здружиле средствата;

2) под реден број 2 се внесува износот на неплатените кредити што се дадени од средствата на фондот;

3) под реден број 3 се внесува износот на примените средства од кредитите што се земени за намени за кои се користат средствата на фондот;

4) под реден број 5 се внесуваат износите исплатени по основ на средства дадени без обврски за враќање за покрите на загубата, за исплата на аконтации на личните доходи и за други намени за кои се користат средствата на фондот;

5) под ред. бр. 6 и 7 се внесуваат износите исплатени по основ на кредитите што се одобрени за покрите на загуби, за исплата на лични доходи и за други намени за кои се користат средствата на фондот;

6) под реден број 10 се внесува состојбата на деловните средства на крајот од периодот за кој се доставуваат податоците (состојба на целокупната актива без: средствата на резерви, средствата на солидарна одговорност, средствата за други намени и побарувањата по работи во име и за сметка на правни лица и граѓани);

7) под реден број 11 се внесува износот на средствата на фондот што се користени во истиот период од 1983 година (податокот под реден број 9 од Образецот ФЗР – прилог);

8) под реден број 12 се внесуваат 50% од процентуалното зголемување на цените на мало, што ги утврди Сојузниот завод за статистика, во согласност со член 20а од Законот за средствата на резервите;

9) под ред. бр. 14 и 15 се внесува износот за кој се зголемуваат односно намалуваат средствата што можат да се користат во периодот за кој се составува Образецот ФЗР, што ќе се утврди во согласност со законот на републиката односно со законот на автономната покраина.

Член 4

Во Образецот ФЗР – прилог, податоците се внесуваат од книговодството со состојбата на последниот ден во периодот на кој се однесуваат податоците, на начинот пропишан во член 3 од овој правилник за ред. бр. 1 до 3 и ред. бр. 11 до 14 од Образецот ФЗР.

Член 5

Во Образецот ФЗР и Образецот ФЗР – прилог, податоците се внесуваат во динари, без пари, кумулативно од 1 јануари до крајот на периодот за кој се доставуваат.

Член 6

Фондовите на заеднички резерви ги доставуваат податоците на Образецот ФЗР во рок од 30 дена од денот на истекот на периодот за кој се составува образецот.

По исклучок од став 1 на овој член Образецот ФЗР за периодот јануари-март 1984 година, заедно со Образецот ФЗР – прилог, фондовите на заеднички резерви ќе го достават во рок од 45 дена од денот на влегувањето на овој правилник во сила.

Член 7

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 1-5450/1
11 јуни 1984 година
Белград

Сојузен секретар за
финансии,
Владо Клеменич, с. р.

Образец ФЗР

(Назив и седиште на Фондот на
заеднички резерви)

ПОДАТОЦИ

ЗА СРЕДСТВАТА НА ФОНДОТ НА ЗАЕДНИЧКИ РЕЗЕРВИ КОРИСТЕНИ ВО ПЕРИОДОТ ОД 1 ЈАНУАРИ ДО _____ 1984 ГОДИНА

Реден број	Е Л Е М Е Н Т И	Износ во динари
1	2	3
I Прилив на средства		
1	Здружување на средства	
2	Наплатени дадени кредити	
3	Земени кредити	
4	Вкупно прилив (ред. бр. 1 до 3)	
II Користени средства		
5	Средства дадени без обврска за враќање	
6	Дадени краткорочни кредити	
7	Дадени долгорочни кредити	
8	Отплата на земени кредити	
9	Вкупно користени средства	
10	Состојба на деловните средства	

1	2	3
III Износ на средствата што може да се користат		
11	Користење на средствата во истиот период на 1983 година	
12	50% од процентуалното зголемување на цените на мало	
13	Износ на средствата што може да се користат во согласност со сојузниот закон, реден број 11 плус (редниот број 11 по редниот број 12)	
14	Зголемување во согласност со републичкиот односно покраинскиот закон	
15	Намалување во согласност со републичкиот односно покраинскиот закон	
16	Износ на средствата што можат да се користат (реден број 13 плус реден број 14 или минус реден број 15)	
Раководител на книговодството,		Раководител на Фондот на заеднички резерви,

Образец ФЗР - прилог

(назив и седиште на Фондот на заеднички резерви)

ПОДАТОЦИ**ЗА СРЕДСТВАТА НА ФОНДОТ НА ЗАЕДНИЧКИ РЕЗЕРВИ КОРИСТЕНИ ВО 1983 ГОДИНА**

Реден број	Е Л Е М Е Н Т И	Износ во динари			
		јануари- март	јануари- јуни	јануари- септем- ври	јануари- декем- ври
1	2	3	4	5	6
I Прилив на средства					
1	Здружување на средства				
2	Наплатени дадени креди- ти				
3	Земени кредити				
4	Вкупно прилив (ред. бр. 1 до 3)				
II Користење на средства					
5	Средства дадени без об- врска за враќање				
6	Дадени краткорочни кре- дити				
7	Дадени долгорочни кре- дити				
8	Отплата на земени креди- ти				

1	2	3
9	Вкупно користење на средства (ред. бр. 5 до 8)	
10	Состојба на деловните средства	
Раководител на книговодството,		Раководител на Фондот на заеднички резерви,

325.

Врз основа на член 22 став 1 од Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 40/73, 33/76, 32/81 и 68/81), Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди пропишува

П РАВИЛНИК**ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ОБРАЗЕЦОТ НА ЛЕГИТИМАЦИЈАТА ЗА БЕСПЛАТНО И ПОВЛАСТЕНО ВОЗЕЊЕ НА НОСИТЕЛИТЕ НА „ПАРТИЗАНСКА СПОМЕНИЦА 1941“****Член 1**

Во Правилникот за образецот на легитимацијата за бесплатно и повластено возење на носителите на „Партизанска споменица 1941“ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/82) во член 2 се додава нова став 2, кој гласи:

„Ако легитимацијата е изгубена, ќе се издаде нова легитимација која важи од 1 јануари наредната година.“

Член 2

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 529

11 јуни 1984 година
БелградПретседател
на Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди,

Јовко Јовковски, с. р.

326.

Врз основа на член 17 став 1 од Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 21/74, 33/76, 32/81 и 68/81), Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди пропишува

П РАВИЛНИК**ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ОБРАЗЕЦОТ НА ЛЕГИТИМАЦИЈАТА ЗА БЕСПЛАТНО И ПОВЛАСТЕНО ВОЗЕЊЕ НА ЛИЦАТА ОДЛИКУВАНИ СО ОРДЕН НА НАРОДЕН ХЕРОЈ****Член 1**

Во Правилникот за образецот на легитимацијата за бесплатно и повластено возење на лицата одликувани со Орден на народен херој („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/82) во член 2 се додава нов став 2, кој гласи:

„Ако легитимацијата е изгубена, ќе се издаде нова легитимација која важи од 1 јануари наредната година.“

Член 2

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 530
11 јуни 1984 година
Белград

Претседател
на Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди,

Јовко Јовковски, с. р.

327.

Врз основа на член 23 став 1 од Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 40/73, 33/76, 32/81 и 68/81), Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ОБРАЗЕЦОТ НА ЛЕГИТИМАЦИЈАТА ЗА БЕСПЛАТНО И ПОВЛАСТЕНО ВОЗЕЊЕ НА БОРЦИТЕ ОД ШПАНСКАТА НАЦИОНАЛНООСЛОБОДИТЕЛНА И РЕВОЛУЦИОНЕРНА ВОЈНА ОД 1936 ДО 1939 ГОДИНА

Член 1

Во Правилникот за образецот на легитимацијата за бесплатно и повластено возење на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/82) во член 2 се додава нов став 2, кој гласи:

„Ако легитимацијата е изгубена, ќе се издаде нова легитимација која важи од 1 јануари наредната година.“

Член 2

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 531
1 јуни 1984 година
Белград

Претседател
на Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди,

Јовко Јовковски, с. р.

328.

Врз основа на член 10 став 1 од Законот за основните права на лицата одликувани со орден Караѓорјева звезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилиќ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 22/73, 33/76 и 68/81), Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ОБРАЗЕЦОТ НА ЛЕГИТИМАЦИЈАТА ЗА БЕСПЛАТНО ВОЗЕЊЕ НА ЛИЦАТА ОДЛИКУВАНИ СО ОРДЕН КАРАЃОРЈЕВА ЗВЕЗДА СО МЕЧЕВИ, СО ОРДЕН БЕЛ ОРЕЛ СО МЕЧЕВИ И СО ЗЛАТЕН МЕДАЛ НА ОБИЛИЌ

Член 1

Во Правилникот за образецот на легитимацијата за бесплатно возење на лицата одликувани со орден Караѓорјева звезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилиќ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/82) во член 2 се додава нов став 2, кој гласи:

„Ако легитимацијата е изгубена, ќе се издаде нова легитимација која важи од 1 јануари наредната година.“

Член 2

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 532
11 јуни 1984 година
Белград

Претседател
на Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди,

Јовко Јовковски, с. р.

329.

Врз основа на член 16, чл. 19 до 25 и член 66 став 1 точка 15 од Законот за Народната банка на Југославија и за единственото монетарно работење на народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини („Службен лист на СФРЈ“, бр. 49/76, 41/81 и 26/84), во согласност со одредбите на Одлуката за целите и задачите на заедничката емисиона и парична политика и на заедничките основи на кредитната политика во 1984 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 70/83 и 21/84), на Одлуката за остварување на целите и задачите на заедничката емисиона и парична политика и на заедничките основи на кредитната политика во 1984 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 17/84) и точка 7 на Одлуката за критериумите за замена на кредитите од примарната емисија за селективни намени по пат на монетизација со селективно обележје („Службен лист на СФРЈ“, бр. 41/83), Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОДЛУКАТА ЗА МЕРКИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА МОНЕТАРНО-КРЕДИТНАТА ПОЛИТИКА ВО 1984 ГОДИНА

1. Во Одлуката за мерките за спроведување на монетарно-кредитната политика во 1984 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 18/84 и 27/84), во точка 22 став 1, во вториот ред одозгора, по зборовите: „производство на“ се додаваат зборовите: „пченица (меркантилна и семенска),“ а по зборовите: „банките можат да ја користат до височина“ зборовите: „од 40%, а за производство на пченица (меркантилна и семенска) – до височина“ се бришат.

По став 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Реесконтната стапка врз основа на измените од став 1 на оваа точка ќе се применува само врз пласманите што банките ги даваат од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.“

Досегашните ст. 2 до 4 стануваат ст. 3 до 5.

2. Во точка 35 став 1 по зборовите: „став 3“, се додаваат зборовите: „и со точка 7а“, а зборовите: „став 2 од таа точка“ се заменуваат со зборовите: „став 2 од точка 7 односно на став 2 точка 7а на таа одлука“.

Во став 2 по зборовите: „пазарната инспекција“, се додаваат зборовите: „односно на заедницата за работи на цените,“ а по зборовите: „став 2“, се додаваат записка и зборовите: „односно од точка 7а став 2“.

Во став 4 по зборовите: „став 1“ се додаваат записка и зборовите: „односно на точка 7а став 2“.

3. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

О. бр. 37

8 јуни 1984 година
Белград

Претседател на Советот
на гувернерите
гувернер
на Народната банка на
Југославија,

Радован Макиќ, с. р.

УСТАВЕН СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА

ОДЛУКА

ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА УСТАВНОСТА НА ОДРЕДБИТЕ
ОД СТАТУТОТ НА ОСНОВНОТО УЧИЛИШТЕ ВО
ГРУДЕ

1. Со одредбите на член 237 став 1 алинеја 6 и член 257 став 2 од Статутот на Основното училиште во Груде од 2 јули 1980 година, покрај другите услови предвидени за именување директор односно секретар на Основното училиште, пропишано е дека тие мораат да бидат и општествено-политички работници.

2. Уставот на СФРЈ, со одредбата на став 1 од член 159 го гарантира правото на работа. Слободите и правата, загарантирани со Уставот на СФРЈ, според член 203 став 2 од Уставот на СФРЈ, можат да се ограничат, или да се забрани нивното користење само со закон. Со утврдувањето, со самоуправен општ акт на општествено-политичката активност како посебен услов за именување на определено работно место, се доведува во прашање остварувањето на со Уставот загарантираното право на работа, поради што, според ставот на Уставниот суд на Југославија, наведените одредби од Статутот не се согласни со Уставот на СФРЈ.

3. Уставниот суд на Југославија, врз основа на член 375 став 1 точка 4 од Уставот на СФРЈ, на седницата одржана на 16 мај 1984 година, со мнозинство гласови, донесе

Одлука

1. Се укинуваат одредбите на член 237 став 1 алинеја 6 и член 257 став 2 од Статутот на Основното училиште во Груде од 2 јули 1980 година.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“ и во Основното училиште во Груде, на начинот на кој е објавен Статутот од став 1 на оваа одлука.

Оваа одлука ја донесе Уставниот суд на Југославија во состав: претседателот на Уставниот суд на Југославија д-р Васил Гривчев, и судиите: д-р Јосиф Трајковиќ, д-р Александар Фира, Мустафа Сефо, д-р Стана Гукиќ-Делевиќ, Душан Штрбац, Иван Франко, Вонслав Ракиќ, Јаким Спиоровски, Славко Кухар, Радко Мочивник, Милосав Стијовиќ и Рамадан Враниќи.

У-бр. 251/82
16 мај 1984 година
Белград

Претседател
на Уставниот суд на
Југославија,
д-р Васил Гривчев, с. р.

По извршеното срамнување со изворниот текст е утврдено дека во текстот на Одлуката за определување на производите и услугите од надлежност на сите општествено-политички заедници за кои самоуправните организации и заедници не се должни да им доставуваат известувања за цените на надлежните заедници за работи на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/84) се поткрале долунаведените грешки, та се дава

ИСПРАВКА

НА ОДЛУКАТА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ПРОИЗВОДИТЕ И УСЛУГИТЕ ОД НАДЛЕЖНОСТ НА СИТЕ ОПШТЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧКИ ЗАЕДНИЦИ ЗА КОИ САМОУПРАВНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ЗАЕДНИЦИ НЕ СЕ ДОЛЖНИ ДА ИМ ДОСТАВУВААТ ИЗВЕСТУВАЊА ЗА ЦЕНИТЕ НА НАДЛЕЖНИТЕ ЗАЕДНИЦИ ЗА РАБОТИ НА ЦЕНИТЕ

Во точка 12 наместо зборовите: „наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, треба да стои: „на 3 мај 1984 година.“

Од Сојузната заедница за работи на цените, Белград 15 јуни 1984 година.

СОДРЖИНА

Страна

319. Закон за основите на кредитниот и банкарскиот систем (Пречистен текст) — — — — — 839
320. Одлука за измена на Одлуката за износот на дневниците на делегатите во Собранието на СФРЈ и на функционерите што ги избира или именува Собранието на СФРЈ — — — — — 866
321. Уредба за измена на Уредбата за издатоците за патни и други трошоци што на сојузните органи на управата и на сојузните организации им се признаваат во материјални трошоци — — — — — 867
322. Одлука за измени и дополненија на Одлуката за определување на стоките на кои се плаќа посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки во 1984 година — — — — — 867
323. Правилник за знаците за тревожење — — — — — 873
324. Правилник за начинот на кој до Службата на општественото книговодство се доставуваат податоци за користените средства на фондовите на заеднички резерви формирани за територијата на општествено-политичка заедница — — — — — 875
325. Правилник за дополние на Правилникот за образецот на легитимацијата за бесплатно и повластено возење на носителите на „Партизанска споменица 1941“ — — — — — 876
326. Правилник за дополние на Правилникот за образецот на легитимацијата за бесплатно и повластено возење на лицата одликувани со Орден на народен херој — — — — — 876
327. Правилник за дополние на Правилникот за образецот на легитимацијата за бесплатно и повластено возење на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година — — — — — 877
328. Правилник за дополние на Правилникот за образецот на легитимацијата за бесплатно и повластено возење на лицата одликувани со орден Караѓорѓева звезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилиќ — — — — — 877
329. Одлука за измени и дополненија на Одлуката за мерките за спроведување на монетарно-кредитната политика во 1984 година — — — — — 877
- Одлука за оценување на уставноста на одредбите од Статутот на Основното училиште во Груде — — — — — 378
- Исправка на Одлуката за определување на производите и услугите од надлежност на сите општествено-политички заедници за кои самоуправните организации и заедници не се должни да им доставуваат известувања за цените на надлежните заедници за работи на цените — — — — — 378